

INITIAL DRAFT RELEASE

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, ह॒रिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता
घनसन्धिः – काण्डं 1

Version Notes:

This is now the current Version 0.1 dated May 31, 2022

1. This replaces the earlier version 0.1 dated Nov 30, 2020.
2. The corrections found and reported till April 30, 2020 are also updated.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
We added kampa vaakyams, more lopa alope vaakyams and other details wherever possible.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Previous Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30th Sep 2020
2nd	Version Number	0.1 dated 30th Nov 2020

Introduction Notes:

VedaVMS as a group had reference of “Ganasandhi” book through an article written by a senior Vedic scholar two/three year ago. We searched for the same and could get it through a well wisher last year. This is a scanned copy from an old book. We understand this book is available in Grantha lipi and Telugu lipi. We do not know the source or details of the author(s) of this book, publisher, year and edition. We have requested for the same. Any reader of this book may provide these details if they come to know of the correct source in Grantha lipi which we have used as source material.

We understand that this book is a great handbook for Students learning Gana Paata. This book gives reference to all important vaakyams, prapaatkam wise, in Taittirya SamihitA for learning Ganam. The original book gives all Katina (difficult) panchaatis in a separate Section. Grammar hints are given in short form. This book also lists dvipadam and has other references which we plan to cover later.

We have attempted to type the same using Baraha transliteration utility in Sanskrit. Based on the feedback and utility and availability of volunteers this book may be compiled in Malayalam, Tamil or other Indian languages that are supported by Baraha or using any other useful software/utility in future.

Kindly note that this book is **not exhaustive nor has every detail that a student may be searching for. This book shall be used only under the guidance/advice of a qualified Guru.**

Acknowledgements: We would like to express our heartfelt thanks to the Authors, Publishers of the Book and the person who shared the book with our well-wisher. We acknowledge the role of **Shri K.E. Varada Desikan** of Pondicherry for reaching the source copy of the book in PDF form in Grantha lipi.

Note for Usage:

1. We have added our notes and comments in English so that Student gets the reference of the Rules.
2. The original text as typed from “GanaSandhi grantham” book is given in **Bold dark** fonts. Each vaakyam given in Ganasandhi book is serially numbered with reference to panchaati number in SamhitA
3. We have tried to give sample of Padams, Padams in a Gana vAkyam (Gana purva padam in format of 1,2 / 2,1 / 1,2,3 / 3,2,1 / 1.2.3) and Gana vAkyam on a sample basis only.
4. We have given reference to rules in other books on Jatai and Gana like Jata Mani, Jata DarpaNam and Gana DarpaNam. We have given a note as to whether it is as per per “Gana Sandhi grantham” book (GS) or taken from other books for the benefit of readers.

Whatever is **not in Bold** or marked in **red font** is information for the readers, that it is an additon by VedaVMS Team. But Notes provided by VedaVMS is in normal or bold font in brackets.

Abbrevations

- GS – Gana Sandhi (this Book)
- PS - prAtiSAkyam
- GD – Gana Darpanam
- JD – Jata Darpanam
- JM – Jata Mani

All the four books mentioned above are available in www.vedavms.in under page SikShA and Lessons.

Special note to readers

- The vaakyams given in each of the prapaataka is numbered serially by us though such numbering is not given in the source book. Even the source book does not have panchati reference for each item but VedaVMS Team has provided Samhita reference for each item for better understanding and guidance.
- The source book has given an earlier panchaati sometimes in the later chapter . For example, a vakyam of TS 1.5.6.3 may be serial numbered by us as 23 based on the order in the Book, but T.S 1.5.6.2 may be given next, which we have numbered as 24.
- We have cut and paste vakyam from SamhitA text therefore, sometimes the first and final letters of the vaakyam may have incorrect swaram reference e.g last letter of vakyam is shown as anudAttam, first letter of a vakyam is Swaritam; these may be ignored.
- Kindly ignore extra spaces given between padams, if any.
- Please give your valuable suggestions, comments and notify errors to our email id - vedavms@gmail.com

=====

Table of Contents

Ghana Sandhi – Kaandam 1	7
1.1 प्रथमं काण्डे प्रथमः प्रश्नः (दर्शपूर्णमासौ).....	7
Section 1 - General panchaati	7
Section 2 - Katina Ghana panchaati	22
1.2 प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – (अग्निष्टोमे क्रयः).....	23
Section 1 - General panchaati	23
Section 2 - Katina Ghana panchaati	32
1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – (अग्निष्टोमे पशुः).....	33
Section 1 - General panchaati	33
Section 2 - Katina Ghana panchaati	37
1.4 प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – (सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः).....	38
Section 1 - General panchaati	38
Section 2 - Katina Ghana panchaati	45
1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – (पुनराधानं).....	46
Section 1 - General panchaati	46
Section 2 - Katina Ghana panchaati	57
1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – (याजमानकाण्डं).....	59
Section 1 - General panchaati	59
Section 2 - Katina Ghana panchaati	67
1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – (याजमान ब्राह्मणं).....	68
Section 1 - General panchaati	68
Section 2 - Katina Ghana panchaati	74
1.8 प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः – (राजसूयः).....	76
Section 1 - General panchaati	76
Section 2 - Katina Ghana panchaati	79
Alopa PrasanaH	80
Alopa AnuvakaaH	80
Punarukta alopa Vaakyaani	81
Punarukta lopa Vaakyaani	83
Lopam and Alopam for same word	85
Dvi padam	87
Tri kramam	87

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः हरिःओं

Ghana Sandhi – Kaandam 1

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां

1.1 प्रथमं काण्डे प्रथमः प्रश्नः (दर्शपूर्णमासौ)

Section 1 - General panchaati

1. इ॒षे त्वो॒ र्जे त्वा॒ - 1.1.1.1

(Ghanam not given in GS, but given by us from other source as an example)

1.1. प॒दानि॒ – इ॒षे । त्वा॒ । ऊ॒र्जे ।

1.1. घन॒ पूर्॒व प॒दानि॒ – इ॒षे त्वा॒ त्वा॒ इ॒षे इ॒षे त्वा॒ ऊ॒र्जे ऊ॒र्जे त्वा॒ इ॒षे इ॒षे त्वा॒ ऊ॒र्जे ॥

1.1. घन॒ वाक्य॑म् – इ॒षे त्वा॒ त्वे॒ष इ॒षे त्वो॒र्जे ऊ॒र्जे त्वे॒ष इ॒षे त्वो॒र्जे ॥

1.2. प॒दानि॒ – त्वा॒ । ऊ॒र्जे । त्वा॒ ।

1.2 घन॒ पूर्॒व प॒दानि॒ – त्वा॒ ऊ॒र्जे ऊ॒र्जे त्वा॒ त्वा॒ ऊ॒र्जे त्वा॒ त्वा॒
ऊ॒र्जे त्वा॒ त्वा॒ ऊ॒र्जे त्वा॒

1.2. घन॒ वाक्य॑म् – त्वो॒र्जे ऊ॒र्जे त्वा॒ त्वो॒र्जे त्वा॒ त्वो॒र्जे त्वा॒
त्वो॒र्जे त्वा॒ ॥

2. मा वः स्तेन ईशत माऽघशऽसः – 1.1.1.1

(Ghanam not given in GS, but given by us from other source as an example)

2.1. पदानि – मा । वः । स्तेनः ।

2.1. घन पूर्व पदानि – मा वः वः मा मा वः स्तेनः स्तेनः वः
मा मा वः स्तेनः ।

2.1. घन वाक्यम् – मा वो वो मा मा वः स्तेनः स्तेनः वो मा
मा वः स्तेनः ॥

2.2. पदानि – वः । स्तेनः । ईशत ।

2.2. घन पूर्व पदानि – वः स्तेनः स्तेनः वः वः स्तेनः ईशत
ईशत स्तेनः वः वः स्तेनः ईशत ।

2.2. घन वाक्यम् – वः स्तेनः स्तेनो वो वः स्तेन ईशतेशत
स्तेनो वो वः स्तेन ईशत ॥

2.3. पदानि – स्तेनः । ईशत । मा ।

2.3. घन पूर्व पदानि – स्तेनः ईशत ईशत स्तेनः स्तेनः ईशत
मा मा ईशत स्तेनः स्तेनः ईशत मा ।

2.3. घन वाक्यम् – स्तेन ईशतेशत स्तेनः स्तेन ईशत मा
मेशत स्तेनः स्तेन ईशत मा ॥

2.4. पदानि – ई॒श॒त॒ । मा॒ । अ॒घ॒श॒ञ्सः॑ ।

2.4. घन पूर्व पदानि – ई॒श॒त॒ मा॒ मा॒ ई॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ अ॒घ॒श॒ञ्सः॑
अ॒घ॒श॒ञ्सः॑ मा॒ ई॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ अ॒घ॒श॒ञ्सः॑ ।

2.4. घन वाक्यम् – ई॒श॒त॒ मा॒ मे॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ ऽघ॒श॒ञ्सो॑
ऽघ॒श॒ञ्सो॑ मे॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ऽघ॒श॒ञ्सः॑ ॥

[Note: lopam/elision of 'a' in aqGaSa#(gm)saH with itself]

3. प्रेयमगाद्धिषणा बर्.हिरच्छ – 1.1.2.1

(Ghanam not given in GS, but given by us from other source as an example)

3.1. पदानि – प्र॒ । इ॒य॒म् । अ॒गा॒त् ।

3.1. घन पूर्व पदानि – प्र॒ इ॒य॒म् इ॒य॒म् प्र॒ प्र॒ इ॒य॒म् अ॒गा॒त् अ॒गा॒त्
इ॒य॒म् प्र॒ प्र॒ इ॒य॒म् अ॒गा॒त् ।

3.1. घन वाक्यम् – प्रेय॑मि॒य॒म् प्र॒ प्रेय॑मगा॒दगा॑दि॒य॒म् प्र॒ प्रेय॑मगा॒त् ।

3.2. पदानि – इ॒य॒म् । अ॒गा॒त् । धि॒ष॒णा॑ ॥

3.2. घन पूर्व पदानि – इ॒य॒म् अ॒गा॒त् अ॒गा॒त् इ॒य॒म् इ॒य॒म् अ॒गा॒त्
धि॒ष॒णा॑ धि॒ष॒णा॑ अ॒गा॒त् इ॒य॒म् इ॒य॒म् अ॒गा॒त् धि॒ष॒णा॑ ॥

3.2. घन वाक्यम् – इ॒य॒मगा॑दगा॒दि॒य॒मि॒य॒मगा॑द्–धि॒ष॒णा॑ धि॒ष॒णा॑
ऽगा॑दि॒य॒मि॒य॒मगा॑द्–धि॒ष॒णा॑ ॥

3.3. पदानि – अगात् । धिषणा । बर्हिः ।

3.3. घन पूर्व पदानि – अगात् धिषणा धिषणा अगात् अगात्
धिषणा बर्हिः बर्हिः धिषणा अगात् अगात् धिषणा बर्हिः ।

3.3. घन वाक्यम् – अगाद्धिषणा धिषणा ऽगादगाद्-धिषणा बर्हिर्
बर्हिर् धिषणा ऽगादगाद्-धिषणा बर्हिः ।

3.4. पदानि – धिषणा । बर्हिः । अच्छ ।

3.4. घन पूर्व पदानि – धिषणा बर्हिः बर्हिः धिषणा धिषणा
बर्हिः अच्छ अच्छ बर्हिः धिषणा धिषणा बर्हिः अच्छ ।

3.4. घन वाक्यम् – धिषणा बर्हिर् बर्हिर् धिषणा धिषणा
बर्हिरच्छाच्छ बर्हिः धिषणा धिषणा बर्हिरच्छ ।

4. मा त्वाऽन्वङ्मा तिर्यक् पर्व ते – (1.1.2.1)

पदानि – मा । त्वा । अन्वक् । मा । तिर्यक् । पर्व । ते ।

अन्वङ् मा मा ऽन्वगन्वङ् मा तिर्यक् तिर्यङ् मा ऽन्वगन्वङ् मा तिर्यक् ।

[Note: 'k' changes to 'ng'; elision of 'a' of anvak in both order]

5. स ते माऽऽस्था दिन्द्रस्य त्वा – (त्रिक्रमम्) – 1.1.2.2

(Ghanam given in GS)

5.1. पदानि – ते । मा । आ । स्थात् ।

5.1. घन वाक्यम् – ते मा मा ते ते मा ऽऽस्थात् स्थादा मा ते ते
मा ऽऽस्थात्

5.2. पदानि – मा । आ । स्थात् ।

5.2. घन वाक्यम् – मा ऽऽस्थात् स्थादा मा मा ऽऽस्थात्

पदानि – आ । स्थात् । इन्द्रस्य ।

घन वाक्यम् – आ स्थात् स्थादा स्था दिन्द्रस्येन्द्रस्य स्थादा
स्था दिन्द्रस्य

6. उर्वन्तरिक्षमन्विहि देवंगमं - (कम्पम्) – 1.1.2.2 (exp not in GS)

उरु । अन्तरिक्षम् । अनु । इहि । देवङ्गमम् ।

पदानि – उरु अन्तरिक्षम् अन्तरिक्षम् उरु उरु अन्तरिक्षम्

वाक्यम् – उर्वन्तरिक्षमन्तरिक्षमु॥(१)र्वन्तरिक्षम्

[Note: when uru+antarikSham combines in many places creating a PraSliShta Kampam]

7. ऋतावरी रूर्मिणी र्मधुमत्तमा – 1.1.3.1

ऋतावरीः । रूर्मिणीः । र्मधुमत्तमाः ।

(Ghana vaakyam not given here in Ghana Sandhi (GS)

(The following Ghana vaakyam is taken from Ghana Darpanam [GD] 18 and 78. Example given for Swarabhakti when Ru follows)

7.1 घन वाक्यम् – ऋतावरी रूर्मिणी रूर्मिणीर्. ऋतावरीर्.

ऋतावरी रूर्मिणीर् र्मधुमत्तमा र्मधुमत्तमा रूर्मिणीर्.

ऋतावरीर्. ऋतावरी रूर्मिणीर् र्मधुमत्तमः ।

7.2. पदानि – मा । ह्वाः । वसूनाम् ।

7.2. घन पूर्व पदानि – मा ह्राः ह्राः मा मा ह्राः वसूनाम्
वसूनाम् ह्राः मा मा ह्राः वसूनाम् ।

7.2 घन वाक्यम् – मा ह्रार् ह्रार् मा मा ह्रार् वसूनाम् वसूना७
ह्रार् मा मा ह्रार् वसूनाम् ।

[Note: Visargam is 'r' for padam hvAH. PS 8.8]

8. सोमेन त्वाऽतनच्मीन्द्राय दधि – 1.1.3.1

सोमेन । त्वा । आ । तनच्मि । इन्द्राय । दधि ।

9. धूरसि धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं योऽस्मान् धूर्वति तं धूर्वयं वयं
धूर्वामस्त्वं - 1.1.4.1

पदानि – धूः । असि । धूर्व । धूर्वन्तम् । धूर्व । तम् । यः ।
अस्मान् । धूर्वति । तम् । धर्व । यम् । वयम् । धूर्वामः । त्वम् ।

10. त्वा हि॒सिष मुरु वाताय – 1.1.4.2

त्वा । हि॒सिषम् । उरु । वाताय ।

11. इदं देवाना मिदमु नः सह – 1.1.4.2

इदम् । देवानाम् । इदम् । उ । नः । सह ।

12. सुवरभि वि ख्येषं – (कम्पम्) – 1.1.4.2

सुवः । अभि । वि । ख्येषम् ।

अ॒भि वि॒ व्या॑(१)॒भ्य॑भि वि॒ ख्ये॑षम् ख्ये॑षं॒ व्या॑(१)॒भ्य॑भि वि॒ ख्ये॑षम् ।

13. अ॒न्वि॒ह्य॒दि॒त्यास्त्वो॒प॒स्थे – 1.1.4.2

अ॒नु । इ॒हि । अ॒दि॒त्याः । त्वा । उ॒प॒स्थ ।

14. दे॒वो वः स॒वि॒तोत् पु॒नातु – 1.1.5.1

दे॒वः । वः । स॒वि॒ता । उ॒त् । पु॒ना॒तु ।

15. आ॒पो दे॒वीर॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वोऽग्रे॑ – 1.1.5.1

(Gana vAkyam for 15 given in GS and also in GD 49 & 94.
Note: PS 11.16 there is no elision after word/padam- puvaH)

15.1. प॒दानि – दे॒वीः । अ॒ग्रेपु॒वः । अ॒ग्रेगु॒वः ।

15.1. घन वाक्यम् – दे॒वी र॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेपु॒वो दे॒वीर् दे॒वी

र॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑पु॒वो दे॒वीर् दे॒वी र॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वः ॥

15.2. प॒दानि – अ॒ग्रेपु॒वः । अ॒ग्रेगु॒वः । अ॒ग्रे॑ ।

15.2. घन वाक्यम् – अ॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑पु॒वो

अ॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑ ऽग्रे॑ ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑पु॒वो अ॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वोऽग्रे॑ ॥

15.3. प॒दानि – अ॒ग्रेगु॒वः । अ॒ग्रे॑ । इ॒मम् ।

15.3. घन वाक्यम् – अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑ ऽग्रे॑ ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑गु॒वो

ऽग्रे॑ इ॒म मि॒म म॒ग्रे॑ ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑ इ॒मम् ।

16. अ॒द्रि॒रसि॑ वा॒नस्प॒त्यः॑ स इ॒दं दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यꣳ सु॒शमि॑ शमि॒
ष्वे॒षमा॑ व॒दोर्ज॒मा व॑द द्यु॒मद्व॑दत व॒यं – 1.1.5.2

अ॒द्रिः॑ । अ॒सि॒ । वा॒नस्प॒त्यः॑ । सः॑ । इ॒दम् । दे॒वेभ्यः॑ । ह॒व्यम् ।
सु॒शमि॑ । शमि॒ष्व । इ॒षम् । आ । व॒द । ऊ॒र्जम् । आ । व॒द ।
द्यु॒मत् । व॒दत॑ । व॒यम् ।

17. अ॒पा॒ग्ने ऽग्नि॒मामा॑दं जहि॒ निः – 1.1.7.1

उ॒प । अ॒ग्ने । अ॒ग्निम् । आ॒माद॑म् । ज॒हि । निः॑ ।

18. व्र॒त इ॒न्द्रवा॒यू वि॑ मुञ्च॒तां ॥ – 1.1.7.2

व्र॒ते । इ॒न्द्रवा॒यू । वि॑ । मुञ्च॒ताम् ॥

19. श्र॒पय॑तु॒ वर्षि॑ष्ठे अ॒धि ना॒के – 1.1.8.1

अ॒धि । ना॒के॑ । = (अ॒धि ना॒के ना॒के ऽद्ध्य॑धि ना॒के॑)

[Note: PS 11.16 there is no elision after word/padam- var.ShiShThe]

20. मू॒लं मा॑ हि॒ꣳसि॒षम॑प॒हतो॑ऽरुः – 1.1.9.1

मू॒लम् । मा॑ । हि॒ꣳसि॒षम् । अ॒प॒हतः॑ । अ॒रुः॑ । पृ॒थि॒व्यै ।

21. तम॑तो॒ मा मौ॒गरु॑स्ते – 1.1.9.2 & 1.1.9.3

मा॑ । मौ॒क् । = (मा॑ मौ॒ङ् मौ॒ङ् मा॑)

22. कर्म कृण्वन्ति वेधस ऋतमस्यृतसदनमस्यृतश्रीरसि
धा असि स्वधा अस्युर्वी चासि वस्वी चासि पुरा – 1.1.9.3

पदानि – कर्म । कृण्वन्ति । वेधसः । ऋतम् । असि । ऋतसदनम् ।

असि । ऋतश्रीः । असि । धाः । असि । स्वधा । असि ।

उर्वी । च । असि । वस्वी । च । असि । पुरा ।

(Ghana Vaakyam not given here in GS, but taken from Jata
& Ghanan DarpaNam – JD 55/ GD 76)

पदानि – असि । उर्वी । च ।

घन पूर्व पदानि – अस्यि उर्वी उर्वी असि असि उर्वी च च

उर्वी असि असि उर्वी च ।

घन वाक्यम् – अस्युर्व्यू(१)र्व्यस्य स्युर्वी च चोर्व्यस्य स्युर्वी च ।

23. तेजसा निष्टपामि – 1.1.10.1

तेजसा । निरिति । तपामि । = (निर् निष्टेजसा)

तेजिष्ठेन तेजसा तेजसा तेजिष्ठेन तेजिष्ठेन तेजसा निर् निष् टेजसा

तेजिष्ठेन तेजिष्ठेन तेजसा निः ।

[Note: PS 6.5 't' followed by niH becomes 'ShT' (in both order)]

24. सपत्नदम्भनमदब्धासो अदाभ्यं ॥ (अलोपम्) – 1.1.10.2

सपत्नदम्भम् । अदब्धासः । अदाभ्यम् ॥

सपत्नदम्भन मदब्धासो अदब्धासः सपत्नदम्भन(ग्म्)

सप॒त्नद॑म्भ॒न म॑दब्धा॒सो अ॑दा॒भ्य म॑दा॒भ्य म॑दब्धा॒सः

सप॒त्नद॑म्भ॒न(ग्म्) सप॒त्नद॑म्भ॒न म॑दब्धा॒सो अ॑दा॒भ्यम् ।

[Note: PS 11.16 there is no elision after word/padam- adabdhAsaH]

25. चक्षु॑षा॒ऽव॑क्षे सु॒प्रजा॑स्त्वाय॒ तेजो॑ऽसि॒ तेजो॑ऽनु॒ प्र ह्य॒ग्निस्ते॒ – 1.1.10.3

(अनु॑ । प्र) = (प्राण्वनु॑)

अनु॑ प्र प्राण्वनु॑ प्रे हीहि॑ प्राण्वनु॑ प्रे हि॑ ।

[PS 7.5 'n' followed by pra becomes N even when 'a' intervenes]

26. ऊ॒र्ग॒र्भव॑ ब॒र्हि॒ष॒द्भ्य ऊ॒र्जा पृ॒थि॒वीं – 1.1.11.1

ऊ॒र्क् । भ॒व । ब॒र्हि॒ष॒द्भ्यः॑ । ऊ॒र्जा । पृ॒थि॒वीम् ।

27 यज॑मानस्य परि॒धि॒रिड॑ ई॒डितः॑ – 1.1.11.2

यज॑मानस्य । परि॒धिः । इ॒डः । = (इड॑स्परिधिः)

(Ghana Vaakyam not given here in GS, but taken from Jata & Ghanan DarpaNam –GD 40-ref PS 8.23/24 visargam aH followed by 'p')

प॒दानि॑ – यज॑मानस्य । परि॒धिः । इ॒डः ।

घन॑ पूर्वं प॒दानि॑ – यज॑मानस्य परि॒धिः परि॒धिः यज॑मानस्य

यज॑मानस्य परि॒धिः इ॒डः इ॒डः परि॒धिः यज॑मानस्य ।

घन॑ वाक्यम् – यज॑मानस्य परि॒धिः परि॒धिर् यज॑मानस्य यज॑मानस्य

परि॒धि रिड॑ इ॒ड स्परि॒धिर् यज॑मानस्य यज॑मानस्य परि॒धि रिडः॑ ।

पदानि – परिधिः । इडः । ईडितः ।

घन पूर्व पदानि – परिधिः इडः इडः परिधिः परिधिः इडः

ईडितः ईडितः इडः परिधिः परिधिः इडः ईडितः ।

घन वाक्यम् – परिधि रिड इड स्परिधिः परिधि रिड ईडित
ईडित इड स्परिधिः परिधि रिड ईडितः ।

28. अग्ने बृहन्तमद्ध्वरे विशो = 1.1.11.2 (alopam)

अग्ने॑ । बृ॒हन्त॑म् । अ॒द्ध्व॒रे । वि॒शः । = (अद्ध्वरे अद्ध्वरे)

बृ॒हन्त॑ म॒द्ध्व॒रे अ॒द्ध्व॒रे बृ॒हन्त॑म् बृ॒हन्त॑ म॒द्ध्व॒रे वि॒शो
वि॒शो अ॒द्ध्व॒रे बृ॒हन्त॑म् बृ॒हन्त॑ म॒द्ध्व॒रे वि॒शः ।

29. जुह्वेह्यग्निस्त्वा ह्वयति देवयज्याया उपभृदेहि देवः – 1.1.12.1

जु॒हु॒ । आ । इ॒हि॒ । अ॒ग्निः । त्वा । ह्व॒य॒ति॒ । दे॒व॒य॒ज्या॒यै॑ । उ॒प॒भृ॒त् ।
आ । इ॒हि॒ । दे॒वः ।

30. अग्नाविष्णू मा वामव क्रमिषं वि जिहाथां मा मा सं ताप्तं –

1.1.12.1

अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ । वा॒म् । अ॒व॒ । क॒र॒मि॒ष॒म् । वि॒ । जि॒हा॒था॒म् । मा ।
मा॒ । स॒म् । ता॒प्त॒म् ।

31. ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो दि॒वि॒स्पृ॒श-1.1.12.1 = (अ॒ध्व॒रो अ॒ध्व॒रः)

ऊ॒र्ध्वः । अ॒ध्व॒रः । दि॒वि॒स्पृ॒शम् ॥

ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो अ॒ध्व॒र ऊ॒र्ध्व ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो दि॒वि॒स्पृ॒शम्
दि॒वि॒स्पृ॒श म॒ध्व॒र ऊ॒र्ध्व ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो दि॒वि॒स्पृ॒शम् ॥

32. दु॒श्च॒रि॒ता॒दा मा सु॒च॒रि॒ते भ॒ज – 1.1.12.1

दु॒श्च॒रि॒ता॒त् । ए॒ति । मा । सु॒च॒रि॒ते । भ॒ज ।

33. प्र॒स॒वे॒नो॒द्ग्रा॒भे॒णो॒द॒ग्र॒भी॒त् ।

अ॒था स॒प॒त्नान् इ॒न्द्रो मे नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा॒ अ॒कः ॥ – 1.1.13.1

अ॒थ । स॒प॒त्नान् । = (स॒प॒त्नान् अ॒थाथ)

अ॒था स॒प॒त्नान् थ॒स॒प॒त्ना(ग्म्) अ॒थाथा स॒प॒त्ना(ग्म्) इ॒न्द्र इ॒न्द्रः

स॒प॒त्ना(ग्म्) अ॒थाथा स॒प॒त्ना(ग्म्) इ॒न्द्रः ।

अ॒ध॒रान् । अ॒कः ॥ (अ॒ध॒रा॒ अ॒ध॒रान् । अ॒क॒र॒कः ।)

नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा(ग्म्) अ॒ध॒रान् नि॒ग्रा॒भे॒ण नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा(ग्म्)

अ॒क र॒क र॒ध॒रान् नि॒ग्रा॒भे॒ण नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा(ग्म्) अ॒कः ।

[Ref PS 9.22 - n to gm rule before vowel; visargam for akaH is 'r' PS 8.8]

34. अ॒था स॒प॒त्नानि॒न्द्रा॒ग्नी मे – 1.1.13.1

अ॒थ । स॒प॒त्नान् । इ॒न्द्रा॒ग्नी । मे । = (स॒प॒त्नान॒थाथा)

अथा सप॒त्नान् थस॒पत्ना॑ नथाथा सप॒त्ना निन्द्रा॑ग्नी इन्द्रा॑ग्नी
सप॒त्ना नथाथा॑ सप॒त्ना निन्द्रा॑ग्नी ।

35. ने॒देष॑ त्वद॒पचे॒तया॑तै – 1.1.13.2

न । इत् । ए॒षः । त्वत् । अ॒प॒चे॒तया॑तै ।

36. अ॒ग्ने ऽद॒ब्धायो॑ ऽशी॒तत॑नो पा॒हि – 1.1.13.3

अ॒ग्ने । अ॒द॒ब्धायो॑ । अ॒शी॒तत॑नो । पा॒हि ।

(अदब्धायो ऽदब्धायो), [Note: there seems a patha bedham here as in some chants no elison takes place as “अदब्धायो अदब्धायो”]

अशी॒तत॑नो अशी॒तत॑नो
अद॒ब्धायो॑ ऽग्ने ऽग्ने)

अ॒ग्ने ऽद॒ब्धायो॑ ऽद॒ब्धायो॑ अ॒ग्ने ऽग्ने॑ ऽद॒ब्धायो॑ अशी॒तत॑नो अशी॒तत॑नो
अद॒ब्धायो॑ अ॒ग्ने ऽग्ने॑ ऽद॒ब्धायो॑ अशी॒तत॑नो ।

37. उ॒भा वा॒मिन्द्रा॑ग्नी –(अलोप अनुवाकम्)–1.1.14.1 to 1.1.14.4

38. अ॒श्रव॑ हि भू॒रिदा॑वत्तरा वां वि॒जामा॑तुरु॒त वा घा॑ स्या॒लात् ।

1.1.14.1

अ॒श्रव॑म् । हि । भू॒रिदा॑वत्तरा । वा॒म् ॥ वि॒जामा॑तुः । उ॒त । वा॒ । घ॒ ।
स्या॒लात् ॥

39. उ॒भा हि वा॑ सु॒हवा॑ जो॒हवी॑मि – 1.1.14.2

उ॒भा । हि । वा॑म् । सु॒हवा॑ । जो॒हवी॑मि ।

40. व॒यमु॑ त्वा पथ॑स्प॒ते रथं॑ – 1.1.14.2

व॒यम् । उ॒ । त्वा । पथः॑ । प॒ते । रथ॑म् ।

व॒य मु॑ वु वयं॑ व॒य मु॑ त्वा त्व वयं॑ व॒य मु॑ त्वा ।

[Note: The rules for 'u' as separate padam. Refer to your Guru. Normally between u and following vowel 'v' is added- u+u becomes uvu. But u becomes v after 'a' and 'A'. u+u becomes 'U' (long); for example before tat, tasmAt, vayam, tam. Refer to PS Section 5 for elongation of 'U' before s and specific set of words in terms of elongation rules in Section 3 in PS.]

1.1.14.2(12)– उ॒ । त्वा । पथः॑ । (JM-33,GS-1.1-40)

उ॒ त्वा त्व वु॒ त्वा पथः॑ पथ॑स्त्व वु॒ त्वा पथः॑ ।

41. पथ॑स्पथः॑ परि॑पतिं॑ व॒चस्या॑ कामे॑न कृ॒तो –(कम्पम्) – 1.1.14.2

परि॑पतिम् । व॒चस्या॑ । कामे॑न । कृ॒तः । अ॒भि । आ॒नट् । अ॒र्कम् ॥

अ॒भ्या॒नडा॒नड॒भ्या(१)भ्या॒नड॒र्क म॒र्क मा॒नड॒भ्या(१)भ्या॒नड॒र्कम् ।

42. गा॒मश्चं॑ पो॒षयि॑त्त्वा स नो॑ – 1.1.14.2

गा॒म् । अ॒श्चम् । पो॒षयि॑त्तु । आ । सः । नः ।

43. से॒दु होता॑ सो अ॒ध्व॒रान्त् स ऋ॒तून् – 1.1.14.4

(Ghana given in GS)

प॒दानि॑ – सः । इत् । उ॒ ।

घन पूर्व पदानि – सः इत् इत् सः सः इत् उ उ इत्

सः सः इत् उ ।

घन वाक्यम् – सेदिथ् स सेदु वु विथ् स सेदु ।

पदानि – इत् । उ । होता ॥

घन पूर्व पदानि – इत् उ उ इत् इत् उ होता होता उ इत् इत्
उ होता ॥

घन वाक्यम् – इदु वु विदिदु होता होत विदिदु होता ॥

[Ghana Vaakyam is also given in GD 49 but not
matching with what is in GS]

इदु वु विदिदु होता होता विदिदु होता

पदानि – उ । होता ॥ सः ।

घन पूर्व पदानि – उ होता होता उ उ होता सः सः होता
उ उ होता सः ॥

घन वाक्यम् – उ होता होत वु होता स स होत वु होता सः ।

44. महिषीव त्वद्रयिस्त्वद्वाजाः – 1.1.14.4

महिषी । इव । त्वत् । रयिः । त्वत् । वाजाः । = (रयी रयिः)

रयिस्त्वत् त्वद् रयी रयि स्त्वद् वाजा वाजास्त्वद्

रयी रयि स्त्वद् वाजाः ।

Section 2 - Katina Ghana panchaati

45. दे॒वो वः॑ स॒विता प्रा॑र्पयतु – 1.1.1.1

दे॒वः । वः॑ । स॒विता । प्र । अ॒र्पय॑तु ।

46. मौ॑गर॒रुस्ते॑ दि॒वं – 1.1.9.3

मौ॑क् । अ॒रुः । ते॑ । दि॒वम् ।

47. भु॒वनम॑सि॒ वि प्र॑थस्व - 1.1.12.1

भु॒वनम् । अ॒सि । वि । प्र॑थस्व ।

----- प्रथम काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.2 प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – (अग्निष्टोमे क्रयः)

Section 1 - General panchaati

1. सत्यधर्माणो अद्ध्वरे यद् वः—(अलोपम्)— 1.2.1.2

1.2.1.2(39)– सत्यधर्माणः । अद्ध्वरे । यत् । (GS1.2–1)

सत्यधर्माणो अद्ध्वरे अद्ध्वरे सत्यधर्माणः सत्यधर्माणो अद्ध्वरे
यद् यदद्ध्वरे सत्यधर्माणः सत्यधर्माणो अद्ध्वरे यत् ।

2. अधिपतिरसीह मा सन्तं पाहि ॥ 1.2.1.2

3. स्वाहर्खसामयोः शिल्पे स्थस्ते वामा रभे ते मा पातमास्य
यज्ञस्योदृच इमां – 1.2.1.2

4. रुहेमोर्गस्याङ्गिरस्यूर्णम्रदा ऊर्जं मे यच्छ पाहि मा मा मा हिंसी -

1.2.2.2 (This ghanam is as per GS. mA not dvipadam due to swara bheda/difference)

4.1. पदानि – पाहि मा मा

4.1. घन पूर्व पदानि – पाहि मा मा पाहि पाहि मा मा मा पाहि
पाहि मा मा ।

4.1 घन वाक्यम् – पाहि मा मा पाहि पाहि मा मा मा पाहि
पाहि मा मा ।

4.2. पदानि – मा मा मा

4.2. घन पूर्व पदानि – मा मा मा मा मा मा मा मा मा

मा मा मा ।

4.2. घन वाक्यम् – मा मा मा मा मा मा मा मा मा मा मा मा ॥

4.3 पदानि – मा मा हि॒प्सीः

4.3 घन पूर्व पदानि – मा मा मा मा मा मा हि॒प्सीः हि॒प्सीः

मा मा मा मा हि॒प्सीः ।

4.3 घन वाक्यम् – मा मा मा मा मा मा हि॒प्सीर्. हि॒प्सीर् मा
मा मा मा हि॒प्सीः ।

5. वनस्पतिरू॒र्ध्वो मा पा॒ह्योदृ॒चः स्वाहा – 1.2.2.3

6. विश्वे दे॒वा अ॒भि मा॒माऽव॒वृ॒त्रन् पू॒षा – 1.2.3.2

(This ghanam is as per GS)

पदानि – अ॒भि । मा॒म् । आ ।

घन पूर्व पदानि – अ॒भि मा॒म् मा॒म् अ॒भि अ॒भि मा॒म् आ आ

मा॒म् अ॒भि अ॒भि मा॒म् आ ।

घन वाक्यम् – अ॒भि मा॒म् मा म॑भ्य॒भि मा मा मा म॑भ्य॒भि मा॒मा ।

पदानि – मा॒म् । आ । अ॒व॒वृ॒त्रन् ।

घन पूर्व पदानि – माम् आ आ माम् माम् आ अववृत्रन्

अववृत्रन् आ माम् माम् आ अववृत्रन् ।

घन वाक्यम् – मामा माम् मा मा ऽववृत्रन्नववृत्रना माम्
मामा ऽववृत्रन् ।

7. रास्वेयथ् सोमा ऽऽभूयो भर – 1.2.3.2

8. वि राधि माऽहमायुषा – 1.2.3.2

9. देवीरापो अपां नपाद्यः – 1.2.3.3

10. तं वो माऽव क्रमिषमच्छिन्नं- 1.2.3.3

11. पुरएता ते अस्त्वथेमव स्य वर आ पृथिव्या – 1.2.3.3

12. एदमगन्म देवयजनं – 1.2.3.3

13. अरुहमग्ने रक्षणः कनीनिकां – (कम्पम्) – 1.2.4.1

1.2.4.1(35)– अरुहम् । अग्नेः । अक्ष्णः ।

अरुह मग्ने रग्ने ररुह मरुह मग्ने रक्ष्णौ(1) ऽक्ष्णौ ऽग्नेररुह
मरुह मग्ने रक्षणः ।

14. अस्यदितिरस्युभयतश्शीर्ष्णी सा नः – 1.2.4.2

15. वमच्छेहीन्द्राय सोमञ् – 1.2.4.2

16. पु॒न॒रे॒हि स॒ह र॒य्या ॥ – 1.2.4.2

17. सं दे॒वि दे॒व्योर्व॒श्या प॒श्यस्व – 1.2.5.2

18. अ॒ञ्शु॒ना ते अ॒ञ्शुः – 1.2.6.1 (lopam)

ते ऽञ्शु॒ना ऽञ्शु॒ना

अ(ग्म्)शु॒ना ते ते ऽ(ग्म्)शु॒ना ऽ(ग्म्)शु॒ना ते अ(ग्म्)शु॒ र(ग्म्)शु॒स्ते
ऽ(ग्म्)शु॒ना ऽ(ग्म्)शु॒ना ते अ(ग्म्)शुः ।

19. म॒दाय॒ रसो॒ अच्यु॒तो ऽमा॒त्योऽसि – 1.2.6.1

अच्यु॒तः । अ॒मा॒त्यः । = (अ॒मा॒त्यो ऽमा॒त्यो, अच्यु॒तो अच्यु॒तः)

अच्यु॒तो ऽमा॒त्यो ऽमा॒त्यो अच्यु॒तो अच्यु॒तो ऽमा॒त्यो ऽस्य॑स्य॒मा॒त्यो
अच्यु॒तो अच्यु॒तो ऽमा॒त्यो ऽसि

20. प्र॒जास्त्वा॒मनु॒ प्राण॑न्तु – 1.2.6.1 (प्र॒ अनु॒ + अनु॒ = प्राण्वनु॑)

अनु॒ प्र॒ प्राण्व॑नु॒ प्राणि॑ह्यनि॒हि प्राण्व॑नु॒ प्राणि॑हि ।

21. इन्द्र॑स्यो॒रु मा वि॒श दक्षि॑ण – 1.2.7.1

22. सोम॑क्रय॒णास्तान् रक्ष॑ध्व – 1.2.7.1

23. उ॒दायु॑षा स्वा॒युषो॑दोष॒धीनाञ् – 1.2.8.1

24. उद॒स्थाम॒मृता॒ऽ अनु॑ । – 1.2.8.1 = (अम॒मृता॒ऽ अमृ॒तान्)

अ॒स्था म॒मृता(ग्म्) अ॒मृता(ग्म्) अ॒स्था म॒स्था म॒मृता(ग्म्)
अ॒न्वन्व॒मृता(ग्म्) अ॒स्था म॒स्था म॒मृता(ग्म्) अनु॑ ।

25. स॒म्राड् वि॒श्वेत्ता॒नि वरु॑णस्य 1.2.8.1

26. सोम॒मद्रा॒वुदु॒ त्यं जा॒तवे॒दसं॑ – 1.2.8.2

(This ghanam is as per GS)

26.1 प॒दानि॑ – अ॒द्रौ॑ । उ॒त् । उ॒ ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – अ॒द्रौ॑ उ॒त् उ॒त् अ॒द्रौ॑ अ॒द्रौ॑ उ॒त् उ॒ उ॒ उ॒त्
अ॒द्रौ॑ अ॒द्रौ॑ उ॒त् उ॒ ।

घन॑ वा॒क्यम् – अ॒द्रा वु॒ दु द॒द्रा व॒द्रा वु॒ दु वु॒ वु॒ द॒द्रा व॒द्रा वु॒ दु ।

26.2 प॒दानि॑ – उ॒त् । उ॒ । त्य॒म् ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – उ॒त् उ॒ उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ त्य॒म् त्य॒म् उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ त्य॒म् ।

घन॑ वा॒क्यम् – उ॒ दु॒ वु॒ वु॒ दु॒ दु॒ त्य॒म् त्य॒मु॒ वु॒ दु॒ दु॒ त्य॒म् ।

26.3 प॒दानि॑ – उ॒ । त्य॒म् । जा॒तवे॒दस॑म् ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – उ॒ त्य॒म् त्य॒म् उ॒ उ॒ त्य॒म् जा॒तवे॒दस॑म्
जा॒तवे॒दस॑म् त्य॒म् उ॒ उ॒ त्य॒म् जा॒तवे॒दस॑म् ।

घन वाक्यम् – उ॒ त्यम्॑ त्यमु॒वु॒ त्यम्॑ जा॒तवे॑दसम् जा॒तवे॑दसम्
त्यमु॒वु॒ त्यम्॑ जा॒तवे॑दसम् ॥

27. उ॒स्रावे॑तं धू॒र्षा॒हाव॑नश्चू – 1.2.8.2

28. अ॒ञ्शु॒रञ्शु॑स्ते दे॒व सो॒माऽऽप्या॑यता – 1.2.11.1

अ॒ञ्शु॒रञ्शुः॑ । ते॒ । = (ते ते अ॒ञ्शु॒रञ्शः॑)

अ॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ स्ते ते॒ अ॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ र॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ स्ते
दे॒व दे॒व ते॒ अ॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ र॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ स्ते दे॒व ।

Note: ते अञ्शु (alopam) as per PS 11-10

29. इ॒न्द्रायै॑कध॒नवि॑द आ तु॒भ्यमि॑न्द्रः – 1.2.11.1

30. सु॒त्याम॑शीये॒ष्टा रा॑यः – 1.2.11.1

ए॒ष्टः = (ए॒ष्टरे॑ष्टर) (PS 8.8 eShTaH visargam = 'r')

1.2.11.1(28)– ए॒ष्टः । रा॑यः । प्र ।

ए॒ष्टा रा॑यो रा॒य ए॒ष्ट रे॑ष्टा रा॑यः प्र प्र रा॑य ए॒ष्ट रे॑ष्टा रा॑यः प्र ।

31. या ते॒ अग्ने॑ऽया॒शया॑ र॒जाश॑या ह॒राश॑या – 1.2.11.2

32. ना॒माग्ने॑ अ॒ङ्गिरा॑ यो॒ऽस्यां पृ॑थि॒व्याम॑स्यायुषा॒ नाम्ने॑हि

यत्ते॑ऽना॒धृष्टं॑ ना॒म य॒ज्ञियं॑ ते॒न त्वाऽऽ*द॒धेऽग्ने॑ अ॒ङ्गिरा॑ यो द्वि॒तीय॑स्यां

तृ॒तीय॑स्यां पृथि॒व्या-म॑स्यायुषा॒ नाम्ने॑हि यत्ते॑ऽना॒धृष्टं॑ – 1.2.12.1

Ghanan as per GS (PS 11.17 angiraH does not elide. i.e.alopam)

32.1 पदानि – अ॒ग्ने॑ । अ॒ङ्गि॒रः॑ । यः ।

घन पूर्व पदानि – अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रः॑ अ॒ङ्गि॒रः॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रः॑

यः यः अ॒ङ्गि॒रः॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रः॑ यः ।

घन वाक्यम् – अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रो अ॒ङ्गि॒रो ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रो यो यो
अ॒ङ्गि॒रो ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रो यः ।

33. असि॑ राय॒स्पोष॑व॒निः॑ स्वाहा – 1.2.12.2

(राय॒स्पोष॑व॒नी राय॒स्पोष॑व॒निः॑)

(elongation of only vowel sound followed by 'r')

सि॒(ग्म्)ही॑रस्यसि॒ सि॒(ग्म्)हीः॑ सि॒(ग्म्)ही॑रसि॒ राय॒स्पोष॑व॒नी

राय॒स्पोष॑व॒निरसि॒ सि॒(ग्म्)हीः॑ सि॒(ग्म्)ही॑रसि॒ राय॒स्पोष॑व॒निः॑ ।

34. सि॒॒ही॑रसि॒ म॒हि॒षी॑रस्यु॒रु प्र॒थस्वो॒रु – (कम्पम्) – 1.2.12.2

1.2.12.2(9)– असि॑ । उ॒रु । प्र॒थस्व॑ ।

अस्यु॒रु(१)र्वस्यस्यु॒रु प्र॒थस्व॑ प्र॒थस्वो॒र्वस्यस्यु॒रु प्र॒थस्व॑ ।

35. सि॒॒ही॑रस्या॒ वह॑ दे॒वान्दे॒वय॑ते – 1.2.12.3

36. भू॒तेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वायु॑रसि॒–1.2.12.3 त्वा॑ । वि॒श्वायुः॑=(वि॒श्वायु॑ष्ट्वा)

(Refer PS 6.5 - AyuH followed by 't' becomes ShT)

1.2.12.3(16)– भू॒तेभ्यः॑ । त्वा॑ । वि॒श्वायुः॑ ।

भू॒तेभ्य॑स्त्वा त्वा॑ भू॒तेभ्यो॑ भू॒तेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वायु॑र् वि॒श्वायु॑ष्ट्वा भू॒तेभ्यो॑

भू॒तेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वायुः॑ ।

37. एक॑ इ॒न्मही॑ दे॒वस्य॑ – 1.2.13.1

38. कृ॒णुष्व॑ पा॒जः – (अलोप अनुवाकम्) - 1.2.14.1

39. आ प्र॑ य॒च्छ दक्षि॑णा॒दोत॑ स॒व्यात् । (1.2.13.2 & 3)

40. या॒हि रा॒जे॒वाम॒वा॒ इ॒भेन॑ । – 1.2.14.1

अम॑वान् = (अम॒वा॒ अम॑वान्)

1.2.14.1(8)– इ॒व । अम॑वान् । इ॒भेन॑ ॥

इ॒वाम॑वा(ग्म्) अम॑वा(ग्म्) इ॒वे वा॒मवा॑(ग्म्) इ॒भेने॑ भे॒नाम॑वा(ग्म्)
इ॒वे वा॒मवा॑(ग्म्) इ॒भेन॑ ।

41. अस्ता॑ऽसि वि॒द्ध्य र॒क्षस॑ स्तपि॒ष्ठैः – 1.2.14.1

42. यो अ॒न्त्यग्ने॑ मा॒कि॒ष्ठे – 1.2.14.2

अ॒न्ति॑ । अ॒ग्ने॑ = (अ॒न्त्यग्ने॑ ऽग्ने, ऽग्ने अ॒न्त्यग्ने॑)

1.2.14.2(2)– अ॒न्ति॑ । अ॒ग्ने॑ । मा॒किः॑ ।

अ॒न्त्यग्ने॑ ऽग्ने॑ अ॒न्त्यन्त्य॑ग्ने मा॒किर् मा॒कि॒ र॒ग्ने अ॒न्त्यन्त्य॑ग्ने मा॒किः॑ ।

43. प्र॒त्या ऽऽत॑नुष्व॒ न्यमि॑त्रा॒ ओष॑तात् – 1.2.14.2

अ॒मि॒त्रान् । = (अ॒मि॒त्रा॒ अमि॑त्रान्) (Refer PS 9.21)

अ॒मि॒त्रा(ग्म्) ओष॑ता दोष॑ता द॒मि॒त्रा(ग्म्) अ॒मि॒त्रा(ग्म्) ओष॑तात् ति॒ग्महे॑ते
ति॒ग्महे॑त ओष॑ता द॒मि॒त्रा(ग्म्) अ॒मि॒त्रा(ग्म्) ओष॑तात् ति॒ग्महे॑ते ।

44. प्रति॒वि॒द्ध्य॒ाद्ध्य॒स्मदा॒विष्कृ॑णुष्व – 1.2.14.2

45. उप॒त्मन् दो॒षाव॑स्त दी॒दिवा॑ꣳस॒मनु॑ द्यून् । – 1.2.14.4

46. सु॒मन॑सः स॒पेमा॒भि द्यु॒म्ना – 1.2.14.4

स॒पेम॑ । अ॒भी । = (अभ्यभिषपेम) (Refer PS 6.4 preposiiton aBi followed by 's' becomes Sh in a padam without Swaram.)

1.2.14.4(25)– सु॒मन॑सः । स॒पेम॑ । अ॒भि ।

सु॒मन॑सः स॒पेम॑ स॒पेम॑ सु॒मन॑सः सु॒मन॑सः स॒पेमा॒भ्यभि॑ ष॒पेम॑ सु॒मन॑सः
सु॒मन॑सः स॒पेमा॒भि ।

47. नि॒षद्या॑ऽग्ने तव नः पा॒न्त्वमू॑र – 1.2.14.5 = (अग्ने ऽग्ने)

1.2.14.5(27)– नि॒षद्य॑ । अ॒ग्ने । तव॑ ।

नि॒षद्या॑ग्ने ऽग्ने नि॒षद्य॑ नि॒षद्या॑ग्ने तव॑ तवा॒ग्ने नि॒षद्य॑ नि॒षद्या॑ग्ने तव॑ ।

48. र॒रक्ष॑तान्त् सु॒कृ॒तो – (तान् = (ताꣳ स्तान्) – 1.2.14.5
[Refer PS 6.14 'tAn' followed by 't' becomes (gg)st]

49. इ॒द्रि॒पवो॑ ना ह दे॒भुः ॥ 1.2.14.5, & 1.1.14.6

50. अ॒या ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धा – 1.2.14.6

51. र॒क्ष॒से ह॒न्त॒वा उ॑ । म॒दे चि॒दस्य॑ प्र॒रुज॑न्ति – 1.2.14.7

=====

Section 2- Katina Ghana panchaati

51. पा॒त॒मा॒स्य॒ य॒ज्ञ॒स्यो॒दृ॒च॒ – 1.2.2.2

52. मा॒ मा॒ हि॒॒सीः॑ कृ॒ष्यै॑ – 1.2.2.3

53. य॒ज्ञे॒ष्वी॒द्यः॑ ॥ – 1.2.3.2

54. अ॒॒शु॒र॒शु॒स्ते॑ दे॒व – 1.2.11.1

----- प्रथम काण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ----
=====

1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः –(अग्निष्टोमे पशुः)

Section 1 - General panchaati

1. विश्वजनस्य छाया परि त्वा = (परिच्छाया) – 1.3.1.2

[Note: pari+CAyĀ- augmented with c before C).
This augmentation is called “poorvaagamaha”]

2. अजोऽस्येकपादहिरसि – (कम्पम्) – 1.3.3.1

1.3.3.1(43)– अजः । असि । एकपात् ।

अजोऽस्य स्यजो (1) ऽजोऽस्येकपा देकपा दस्यजो
ऽजो (1) ऽस्येकपात् ।

3. अन्यकृतेभ्य उरु यन्ताऽसि – (कम्पम्) – 1.3.4.1

1.3.4.1(5)– अन्यकृतेभ्यः । उरु । यन्ता ।

अन्यकृतेभ्य उरु(1)र्व न्यकृतेभ्यो ऽन्यकृतेभ्य उरु यन्ता
यन्तोर्व न्यकृतेभ्यो ऽन्यकृतेभ्य उरु यन्ता ।

4. अदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ सीदैष वो देव सवितः

देव । सवितः । = (सवितर् देव) 1.3.4.2

[Refer PS 8.8 savitaH , visargam is 'r']

5. रायस्पोषेण नमो देवेभ्यः – 1.3.4.2

पोषेण । नमः । = (नमस्पोषेण)

[Refer PS 8.28 – aH sound followed by po visargam becomes 's']

6. मय्यभू॑दे॒षा सा त्वयि॑ – 1.3.4.3

7. अत्य॑न्या॒नगां॑ ना॒न्यानु॑पा॒ गाम॑र्वाक्त्वा – 1.3.5.1

8. पृ॒थि॒वीमु॑परेण दृ॒ह ते ते॒ धामा॑न्युश्मसी – 1.3.6.1

9. अत्रा॑ह तदुरु॒गाय॑स्य – 1.3.6.2

10. मा दे॒वानां॑ मिथु॒या क॑र्भा॒गधे॑यं ॥ – 1.3.7.2

1.3.7.2(28)– दे॒वाना॑म् । मि॒थु॒या । कः ।

दे॒वाना॑म् मिथु॒या मिथु॒या दे॒वाना॑म् दे॒वाना॑म् मिथु॒या कः ।
क॑र् मिथु॒या दे॒वाना॑म् दे॒वाना॑म् मिथु॒या कः ।

11. य॒ज्ञप॑तिं प्रि॒यधाऽऽ वि॒शत॑ – 1.3.8.1

प्रि॒य॒धा । आ । वि॒श॒त । (त्रि क्रमम्)

12. नम॑स्त आ॒तानाऽन॑र्वा प्रेहि॑ – 1.3.8.2 (नमः॑ पाहि) (प्र प्रा॒णर्वा)

13. या ते॑ प्रा॒णाञ्छु॑ग्ज॒गाम॑ – 1.3.9.1

14. वा॒यो वी॑हि स्तो॒काना॑ – 1.3.9.2

15. ह॒विष्म॑तीरि॒मा आपो॑ ह॒विष्मा॑न् दे॒वो अ॑द्ध्व॒रो

ह॒विष्मा॑ आ वि॒वास॑ति ह॒विष्मा॑ अस्तु॑ सूर्यः ॥ – 1.3.12.1

[Refer PS 9.21 for change of 'n' to (gm) before vowel]

1.3.12.1(5)– दे॒वः । अ॒द्ध्व॒रः । ह॒विष्मा॑न् ।

- दे॒वो अ॒ध्व॒रो अ॒ध्व॒रो दे॒वो दे॒वो अ॒ध्व॒रो ह॒विष्मा॑न्.
ह॒विष्मा॑(ग्) अ॒ध्व॒रो दे॒वो दे॒वो अ॒ध्व॒रो ह॒विष्मा॑न् ।

- (सूर्यो अस्तु)

16. राज॒न्नेह्य॑व रो॒ह मा भे॒र्मा सं – 1.3.13.1

17. कार्॒षिर॒स्यपा॒ष्पां – 1.3.13.2

18. त्वम॒ग्ने रु॒द्रो असु॑रो – (अलोप अनुवाकम्) – 1.3.14.1

19. पुरु॒निष्ठ ऋ॒तावा॑ ध॒र्ता कृ॒ष्टीना॒मु॒त – 1.3.14.1 & 14.2

20. स आ॒युरा ऽगा॑थ्सु॒रभिः॑ – 1.3.14.2 –

21. तवो॒त्य॒श्याम॑ र॒यिꣳ र॒यिवः॑ सु॒वीरं॑ । – (कम्पम्) – 1.3.14.3

1.3.14.3(30)– ऊ॒ती । अ॒श्याम॑ । र॒यिम् ।

ऊ॒त्य॒श्या मा॒श्या मो॒त्यू(१)त्य॒श्याम॑ र॒यि(ग्) र॒यि
म॒श्या मो॒त्यू(१)त्य॒श्याम॑ र॒यिम् ।

22. द्यु॒म्नम॑जरा॒जरं॑ ते ॥ – 1.3.14.3

23. वि ही॒मिद्धो॑ अ॒ख्य॒दा रो॒दसी॑ – 1.3.14.2

24. अ॒ग्ने रा॒यो नृ॒तम॑स्य – (लोपम्) – 1.3.14.6

अग्ने॑ रा॒यो रा॒यो ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ रा॒यो नृ॒तम॑स्य नृ॒तम॑स्य रा॒यो ऽग्ने॑ ऽग्ने॑
रा॒यो नृ॒तम॑स्य ।

25. च॒र्ष॒णीर॒भ्यासा॑ वा॒जेषु॑ – (कम्पम्) – 1.3.14.7

1.3.14.7(2)– अ॒भि । आ॒सा । वा॒जेषु॑ ।

अ॒भ्यासा॑ ऽसा॑ ऽभ्या॑(१)भ्यासा॑ वा॒जेषु॑ वा॒जेष्वासा॑ ऽभ्या॑(१)भ्यासा॑
वा॒जेषु॑ ।

26. व॒द्मा हि॑ सू॒नो अ॒स्यद्व॑स॒द्वा च॒क्रे – 1.3.14.7

27. अ॒जस्र॑मि॒न्धान॑ ए॒नं – 1.3.14.5

अ॒जस्र॑म् । इ॒न्धानः॑ । = (इ॒न्धानो॑ ऽजस्र॑म्)

1.3.14.5(22)– नृ॒मणाः॑ । अ॒जस्र॑म् । इ॒न्धानः॑ ।

नृ॒मणा॑ अ॒जस्र॑ म॒जस्र॑म् नृ॒मणा॑ नृ॒मणा॑ अ॒जस्र॑ मि॒न्धान॑
इ॒न्धानो॑ ऽजस्र॑म् नृ॒मणा॑ नृ॒मणा॑ अ॒जस्र॑ मि॒न्धानः॑ ।

28. रा॒जैव॑ जे॒रवृ॑के क्षे॒ष्यन्तः॑ ॥ – 1.3.14.7 (अ॒वृके॑ ऽवृ॑के – lopam)

1.3.14.7(46)– अ॒वृके॑ । क्षे॒षि । अ॒न्तः ॥

अ॒वृके॑ क्षे॒षि क्षे॒ष्यवृ॑के ऽवृ॑के क्षे॒ष्यन्त॑ र॒न्तः क्षे॒ष्यवृ॑के
ऽवृ॑के क्षे॒ष्यन्तः॑ ।

29. अ॒ग्निः शु॒चि॒व्रत॑तमः – (शुचि॒व्रत॑तमो ऽग्निः) 1.3.14.8

1.3.14.8(46)– अ॒ग्निः । शु॒चि॒व्रत॑तमः । शु॒चिः ।

अ॒ग्निः शु॒चि॒व्रत॑तमः शु॒चि॒व्रत॑तमो ऽग्नि॒रग्निः शु॒चि॒व्रत॑तमः शु॒चिः
शु॒चिः शु॒चि॒व्रत॑तमो ऽग्नि॒रग्निः शु॒चि॒व्रत॑तमः शु॒चिः ।

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

30. ह॒वि॒ष्मती॑रि॒मा आ॒पो ह॒वि॒ष्मा॑न् – 1.3.12.1

31. च॒र्ष॒णी॒रभ्या॑सा वा॒जेषु॑ सा॒सह॑त् ॥ – 1.3.14.7

----- प्रथम काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.4 प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः–(सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः)

Section 1 - General panchaati

1. यज॑माना॒योरु॒ रा॒या कृ॒द्ध्यधि॑ – 1.4.1.2

2. हि॒सिष्टं॑ प्रा॒गपा॒गुद॒गध॒राक् – 1.4.1.2

3. कृ॒धि वि॒श्वेभ्य॑स्वा – 1.4.2.1

कृ॒धि । वि॒श्वेभ्यः॑ । = (वि॒श्वेभ्य॑ स्कृ॒धि)

[Refer PS 8.25 visarga sound aH followed by kRudhi]

4. मन॑स्त्वा ऽष्टू॒र्वन्त॑रि॒क्षम॑न्वि॒हि स्वाहा॑ त्वा–(कम्पम्) – 1.4.2.1

1.4.2.1(30)– त्वा । अ॒ष्टु । उ॒रु ।

त्वा ऽष्ट्व॑ष्टु त्वा त्वा ऽष्टू॒रु(१)॑ र्व॑ष्टु त्वा त्वा ऽष्टू॒रु

1.4.2.1(32)– उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒नु ।

उ॒र्वन्त॑रि॒क्ष म॑न्त॒रि॒क्ष मु॒रू(१)॑ र्व॑न्त॒रि॒क्ष म॑न्वन्वन्त॒रि॒क्ष
मु॒रू(१)॑ र्व॑न्त॒रि॒क्ष म॑नु ।

5. द्या॑वापृ॒थिवी॑ अ॒न्तरु॑र्वन्त॒रि॒क्षम् – (कम्पम्) – 1.4.3.1

1.4.3.1(16)– द्या॑वापृ॒थिवी॑ । अ॒न्तः । उ॒रु ।

द्या॑वापृ॒थिवी॑ अ॒न्त र॑न्त॒र् द्या॑वापृ॒थिवी॑ द्या॑वापृ॒थिवी॑
अ॒न्त रु॒रू(१)॑ र्व॑न्त॒र् द्या॑वापृ॒थिवी॑ द्या॑वापृ॒थिवी॑ अ॒न्त रु॒रु ।

6. मनस्त्वा ऽष्टूर्वन्तरिक्षमन्विहि – (कम्पम्) – 1.4.3.1

1.4.3.1(41)– अष्टु । उरु । अन्तरिक्षम् ।

अष्टूर्(1)र्वष्ट्वष्टू र्वन्तरिक्ष मन्तरिक्ष मुर्वष्ट्वष्टू र्वन्तरिक्षम् ।

7. उप प्रयोभिरा गतमिन्दवो वामुशन्ति हि ॥ – 1.4.4.1

8. उपो ते अन्धो मद्यम् – (अन्धो ऽन्धः) - 1.4.4.1

1.4.4.1(12)– ते । अन्धः । मद्यम् ।

ते अन्धो ऽन्ध स्ते ते अन्धो मद्यम् मद्य मन्ध स्ते ते अन्धो मद्यम् ।

9. ममेदिह श्रुतं हवं । – 1.4.5.1

10. अश्विनावेह गच्छतं । 1.4.7.1

11. एकादश स्थाऽप्सुषदो = (अप्सुषदो ऽप्सुषदः)

1.4.10.1(8)– एकादश । स्थ । अप्सुषदः ।

एकादश स्थ स्थै कादशैकादश स्थाप्सुषदो ऽप्सुषदः स्थै कादशैकादश स्थाप्सुषदः ।

12. जनानामासन्ना पात्रं – 1.4.13.1

13. अच्युतानामच्युतक्षित्तम एषः– (लोपम्) - 1.4.13.1

1.4.13.1(26)– ध्रुवाणाम् । ध्रुवतमः । अच्युतानाम् ।

ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒व॒त॒मो ध्रु॒व॒त॒मो ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒व॒त॒मो ऽच्यु॒ता॒ना
म॒च्यु॒ता॒नाम् ध्रु॒व॒त॒मो ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒व॒त॒मो ऽच्यु॒ता॒नाम् ।

14. स॒ꣳस॒र्पो॒ऽस्य॒ह॒स्प॒त्याय॒ त्वा ॥ – 1.4.14.1

15. इ॒न्द्रा॒ग्नी आ ग॒तꣳ सु॒तं गी॒र्भिर्न॒भः – 1.4.15.1

16. ने॒न्द्र स॒श्व॒सि दा॒शुषे॑ । उ॒पो॒पे॒न्नु म॒घ॒व॒न् – 1.4.22.1

17. अ॒ग्न(३) इ॒ प॒त्नी॒वा(३): – [अ॒ग्न(३) अ॒ग्न(३) इ॒] – 1.4.27.1

1.4.27.1(8)– अ॒ग्न(३)इ॒ । प॒त्नी॒वा(३): । स॒जू: ।

अ॒ग्न(३)इ॒ प॒त्नी॒वा(३): प॒त्नी॒वा(३) अ॒ग्न(३) अ॒ग्न(३)इ॒ प॒त्नी॒वा(३):
स॒जू: स॒जू: प॒त्नी॒वा(३) अ॒ग्न(३) अ॒ग्न(३)इ॒ प॒त्नी॒वा(३): स॒जू: ।

18. उ॒त्ति॒ष्ठ॒न्नो॒ज॒सा स॒ह पी॒त्वा शि॒प्रे अ॒वे॒प॒यः । – 1.4.30.1

19. वा॒म॒मु श्रो दि॒वेदि॒वे वा॒म॒म् – 1.4.23.1

20. श॒वि॒ष्ठ धृ॒ष्ण॒वा ग॒हि । आ त्वा पृ॒ण॒क्तु – 1.4.39.1

21. र॒क्षा मा॒कि॒र्नो अ॒घ॒श – (लो॒प॒म्) – (मा॒की र॒क्ष र॒क्षा) 1.4.24.1
[Refer PS 3.8 elongation of vowel – rakSha to rakshA]

1.4.24.1(14)– र॒क्ष । मा॒कि॒: । नः॑ ।

र॒क्षा मा॒कि॒र् मा॒की र॒क्ष र॒क्षा मा॒कि॒र् नो नो मा॒की र॒क्ष
र॒क्षा मा॒कि॒र् नः॑ ।

1.4.24.1(15)– माकिः॑ । नः॑ । अघ॑श(ग्म्)सः॑ । (lopam)

माकि॑र् नो॒ नो॒ माकि॑र् माकि॑र् नो॒ अघ॑श(ग्म्)सो॒ ऽघ॑श(ग्म्)सो॒
नो॒माकि॑र् माकि॑र् नो॒ अघ॑श(ग्म्)सः॑ ।

22. दे॒व भूरे॑रया धि॒या वा॒मभा॑जः – 1.4.23.1

23. ई॒युष्टे॑ ये पू॒र्वतरा॑म् – 1.4.33.1

(Refer PS 6.5 IyuH followed by te becomes ShTe)

1.4.33.1(1)- ई॒युः । ते॑ । ये॑ ।

ई॒युष्टे॑ त ई॒यु री॒युष्टे॑ ये॑ ये॑ त ई॒यु री॒युष्टे॑ ये॑ ।

24. अ॒स्माभि॑रू॒ नु प्र॑ति॒चक्ष्या॑ऽभू॒दो ते॑ य॒न्ति – 1.4.33.1

25. आ तिष्ठ॑ वृ॒त्रह॑न् रथं – (वृ॒त्रह॑न्तिष्ठ) - 1.4.37.1

26. इन्द्र॑मि॒द्धरी॑ वह॒तोऽप्र॑ति॒धृष्ट॑शव॒सं – 1.4.38.1

27. कृ॒णुहि॑ वि॒श्वतो॑ नः॑ ॥ – (वि॒श्वत॑ स्कृ॒णुहि॑) – 1.4.42.1

28. वो रू॒पम॒भ्यैमि॑ वय॒सा वयः॑ । - 1.4.43.2

29. वि भ॑जतु॒ वर्.षि॑ष्ठे॒ अधि॑ नाके॑ ॥

ए॒तत्ते॑ अ॒ग्ने रा॒ध ऐति॑ सोम॒च्युतं॑ तन्मि॒त्रस्य॑ प॒था न॑य॒र्तस्य॑

प॒था प्रे॑त च॒न्द्रद॑क्षिणा – 1.4.43.2 –(अधि॑ नाके॑ नाके॑ ऽध्य॑धि नाके॑)

1.4.43.2(14)– अधि॑ । नाके॑ ॥

अधि॑ नाके॑ नाके॑ ऽध्यधि॑ नाके॑ ।

30. धा॒ता रा॒तिः – (अलोपम् अनुवाकम्)

ध॒ता । रा॒तिः । = (रा॒ती रा॒तिः) - 1.4.44.1

31. प्र॒यति॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्न॒ग्ने हो॒ता॒र॒म॒वृ॒णीम॒हीह॑ ।

ऋ॒ध॒ग॒या॒डृ॒ध॒गु॒ता॒ऽश॒मि॒ष्टाः – 1.4.44.2

अ॒स्मिन् । अ॒ग्ने॑ । = (अ॒ग्ने ऽग्ने॑ अ॒स्मिन्)

1.4.44.2(11)– अ॒स्मिन् । अ॒ग्ने॑ । हो॒ता॒र॒म् । (GS-1.4-31)

अ॒स्मिन् न॒ग्ने ऽग्ने॑ अ॒स्मिन् न॒स्मिन् न॒ग्ने हो॒ता॒र॒(ग्म्) हो॒ता॒र॒ म॒ग्ने अ॒
स्मिन् न॒स्मिन् न॒ग्ने हो॒ता॒र॒म् ।

32. वि॒श्वे॒ऽस्मे ध॒त्त व॒सवो॑ व॒सूनि॑ ॥

या॒ना॒ऽव॒ह उ॒श॒तो दे॒व दे॒वान् तान् प्रे॒रय॑ स्वे अ॒ग्ने स॒ध॒स्थे॑ ।

अ॒ग्ने । स॒ध॒स्थे॑ । = (स॒ध॒स्थे ऽग्ने॑ अ॒ग्ने स॒ध॒स्थे)

1.4.44.3(4)– अ॒ग्ने । स॒ध॒स्थे॑ ॥

अ॒ग्ने स॒ध॒स्थे स॒ध॒स्थे॑ ऽग्ने॑ अ॒ग्ने स॒ध॒स्थे॑ ।

33. प॒न्था॒म॒न्वे॒त॒वा उ॑ । अ॒प॒दे पा॒दा प्र॒ति॒धा॒त॒वे॒ऽक॒रु॒ता॒ऽप॒व॒क्ता
हृ॒द॒या॒वि॒धश्चि॑त् ॥ – 1.4.45.1

34. अ॒पा॒न्न॒पा॒त् प्र॒ति॒र॒क्ष॒न्न॒सु॒र्यं – 1.4.45.1

35. समु॒द्रे ते हृ॒दय॒म॒प्स्वन्तः॑ । – (कम्पम्) - 1.4.45.2

1.4.45.2(13)– अ॒प्सु । अ॒न्तः ॥

अ॒प्स्वन्त॑ र॒न्त र॒प्स्वा(१)॑प्स्वन्तः॑ ।

[Note: Visargam of antaH is 'r' Ref PS 8.8]

36. त्वा य॒ज्ञप॑ते ह॒विर्भिः॑ । – 1.4.45.2

य॒ज्ञप॑ते । ह॒विर्भिः॑ । = (ह॒विर्भिर्. ह॒विर्भिर्. य॒ज्ञप॑ते य॒ज्ञप॑ते ह॒विर्भिः॑)

37. दे॒वकृ॑तमे॒नोऽया॒डव॒ मर्त्ये॑र्म॒र्त्यकृ॑तमु॒रोरा नो॑ दे॒व रि॒षस्या॑हि – 1.4.45.2

38. ए॒धोऽस्ये॑धि॒षीम॑हि स॒मिद॑सि – 1.4.45.3

39. यस्त्वा हृ॒दा – (अलोप अनुवाकम्) – 1.4.46.1

40. म॒न्यमा॒नो ऽम॒र्त्यं म॒र्त्यो जो॑ह॒वीमि॑ । – 1.4.46.1

अ॒मर्त्य॑म् । म॒र्त्यः । = (म॒र्त्यो अ॒मर्त्य॑म्)

1.4.46.1(6)– अ॒मर्त्य॑म् । म॒र्त्यः । जो॑ह॒वीमि॑ ॥

अ॒मर्त्य॑म् म॒र्त्यो म॒र्त्यो अ॒मर्त्य॑ म॒मर्त्य॑म् म॒र्त्यो जो॑ह॒वीमि॑ जो॑ह॒वीमि॑ म॒र्त्यो
अ॒मर्त्य॑ म॒मर्त्य॑म् म॒र्त्यो जो॑ह॒वीमि॑ ।

41. जा॒तवे॒द उ लो॒कम॒ग्ने कृ॒णवः॑ स्यो॒नं । – 1.4.46.1

42. त्वे सु पु॒त्र श॒वसो॑ऽवृ॒त्रन् – 1.4.46.1 (lopam)

1.4.46.1(37)– श॒वसः॑ । अ॒वृ॒त्रन् । का॒मका॑तयः ॥

श॒वसो॑ ऽवृ॒त्रन् न॒वृ॒त्रञ् छ॒वसः॑ श॒वसो॑ ऽवृ॒त्रन् का॒मका॒तयः॑ काम॒कात॒यो
ऽवृ॒त्रञ् छ॒वसः॑ श॒वसो॑ ऽवृ॒त्रन् का॒मका॒तयः॑ ।

43. न त्वा॒मिन्द्रा॑ति रि॒च्यते॑ ॥ – 1.4.46.1

44. यदी॑ स॒बाधः॑ पि॒तरं॑ – 1.4.46.2

45. अपो॑ अ॒न्वचा॑रिषं – 1.4.46.2

46. हि॒क॒मस्य॑ग्ने वि॒भाव॑सुः । – 1.4.46.2 (lopam)

1.4.46.2(37)– असि॑ । अ॒ग्ने । वि॒भाव॑सुः ॥

अस्य॑ग्ने अ॒ग्ने ऽस्य॑स्यग्ने वि॒भाव॑सुर् वि॒भाव॑सु॒रग्ने
ऽस्य॑स्यग्ने वि॒भाव॑सुः ।

47. अ॒यं नो॑ अ॒ग्निर्व॑रिवः कृ॒णोतु॑ – 1.4.46.3

अ॒यम् । नः॑ । = (नो॑ ऽय॒मय॑म्)

1.4.46.3(21)– अ॒यम् । नः॑ । अ॒ग्निः । (lopam)

अ॒यम् नो॑ नो॑ ऽय॒मय॑म् नो॑ अ॒ग्नि र॒ग्निर् नो॑ ऽय॒मय॑म् नो॑ अ॒ग्निः ।

अ॒ग्निः । व॒रिवः॑ । = (व॒रिवो॑ व॒रिवो॑ अ॒ग्निः) (in this , it seems there

is a typing error here in GS . In अ॒ग्निः, “a” is elided as per Punrukta
lopam in this GS book itself (see item No.3). “a” is also elided in JM
72 and JD 33 for this combination.

1.4.46.3(22)– नः । अग्निः । वरिवः । (lopam)

नो अग्नि रग्निर् नो नो अग्निर् वरिवो वरिवो ऽग्निर् नो
नो अग्निर् वरिवः ।

1.4.46.3(26)– अयम् । मृधः । पुरः । (lopam)

अयम् मृधो मृधो ऽय मयम् मृधः पुरः पुरो मृधो ऽय
मयम् मृधः पुरः ।

48. उदग्ने शुचयस्तव वि ज्योतिषा ॥ – 1.4.46.3

Section 2 - Katina Ghana panchaati

49. सोमः पिबतु यत्ते – 1.4.1.2

50. अयं वां मित्रावरुणा – 1.4.5.1

51. कदा चन स्तरीरसि – 1.4.22.1

52. वाममद्य सवितर्वाममु – 1.4.23.1

53. ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन् – 1.4.33.1

54. वो रूपमभ्यैमि वयसा वयः । – 1.4.43.2

55. अनु मार्ष्टु तनुवो यद्विलिष्टं ॥ – 1.4.44.2

----- प्रथम काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः -----

=====

1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – (पुनराधानं)

Section 1 - General panchaati

1. वसु सं न्यदधतेदमु नो भविष्यति यदि – 1.5.1.1

2. तदस्य सहसाऽऽदिथ्सन्त सोऽरोदीद्यदरोदीत् – 1.5.1.1

3. अदक्षिण्यमश्रुजं हि यो बर्हिषि – 1.5.1.2

4. भाग्यसान्यथ व इदमिति - 1.5.1.2

5. तं पूषाऽऽधत्त तेन – (त्रि क्रमम्) – 1.5.1.2

51ST PADAM – तम् । पूषा । आ । अधत्त । तेन

6. तं त्वष्टाऽऽधत्त तेन – (त्रि क्रमम् न) – [karpam not formed here] – 1.5.1.3

7. तं धाताऽऽधत्त तेन – (त्रि क्रमम्) 1.5.1.3

पदानि – तम् । धाता । आ । अधत्त । तेन ।

8. ऋद्धिं वेद धर्नोत्येव योऽस्यैवं – 1.5.1.3 & 1.5.1.4

9. अथो शान्तिरेवास्यैषा – 1.5.1.4

10. अब्रवीद्यो मदेवत्य – (घन कम्पम्) – 1.5.1.2

40 th padam अब्रवीत् । यः । मदेवत्यम् ।

अ॒ब्रवी॑द् यो यो॑ ऽब्र॒वीद॑ब्र॒वीद् यो म॑दे॒वत्य॑म् म॑दे॒वत्य॑(१)ँ यो॑
ऽब्र॒वीद॑ब्र॒वीद् यो म॑दे॒वत्य॑म् ।

11. सै॒वा॒स्य॒र्द्धिः॒ सं॒ वै – 1.5.2.2

12. तद॑क॒रु॒पा॒ं॒शु य॑जति – 1.5.2.3

13. ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म॒नु॒ निर्व॑पेद् – (निर् णिः) – 1.5.2.5
[PS 7.2 – niH followed by n becomes N]

14. ना॒ऽऽ॒र्ति॒मा॒र्च्छ॑ति – 1.5.2.5

15. पि॒तरं॑ च प्र॒यन्थ्सु॑वः ॥ (प्र॒य॒श्च) 1.5.3.1

16. प्रा॒णा॒द॒पा॒न॒त्यन्त॑श्चरति – 1.5.3.1

17. वस॑वश्च स॒मा॒भर॑न् ॥ – (स॒मा॒भर॑श्च) – 1.5.3.2

18. पुन॑र्नः पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥ – (वि॒श्वत॑ स्पा॒हि) – 1.5.3.2
[PS 8.23 visargam aH followed by p, visargam becomes 's']

19. अ॒जरं॑ कृ॒त्वा ऽऽ॒ध॒त्ते॒ऽथो॑ पू॒तम् – (त्रि क्र॑मम्)–1.5.4.1.

37th padam अ॒जरम् । कृ॒त्वा । आ । ध॒त्ते ।

अ॒जरम् कृ॒त्वा कृ॒त्वा ऽ॒जर म॒जरम् कृ॒त्वा ऽऽ॒ध॒त्ते ध॒त्त आ
कृ॒त्वा ऽ॒जर म॒जरम् कृ॒त्वा ऽऽ॒ध॒त्ते ।

20. इ॒त्या॒हा॒प हु॑त ए॒वा॒स्मै – 1.5.4.2

21. बृहस्पतिवत्यर्चोप – 1.5.4.3

ऋचा । उप । = (उपा र्च र्चो)

[PS 10.9 - preposition upa becomes upA, Ru become 'r'.]

22. अव रुन्धे पुनरूर्जा – 1.5.4.4

रुन्धे । पुनः । = (पुना रुन्धे)

[Refer PS 8.17 elongation of vowel sound of visargam before 'r'.]

23. यजमानमेवोर्जा च रय्या च – 1.5.4.4

24. उपप्रयन्तो अद्ध्वरं – (अलोप अनुवाकम्) – 1.5.5.1

25. ककुत्पतिः पृथिव्याः - 1.5.5.1

पतिः । पृथिव्याः । = (पृथिव्या स्पतिष् पतिः)

PS 8.23- "iH" visargam becomes Sh before patiH; aH sound 's'.

26. अग्ने देवाꣳ इहा ऽऽ *वह । – 1.5.5.3

अग्ने । देवान् । = (देवाꣳ अग्ने ऽग्ने)

1.5.5.3(17)– अग्ने । देवान् । इह ।

अग्ने देवान् देवा(ग्म्) अग्ने ऽग्ने देवा(ग्म्) इहे ह देवा(ग्म्)

अग्ने ऽग्ने देवा(ग्म्) इह ।

27. आयुर्दा अग्नेऽयायुर्मे देहि वर्चोदा अग्नेऽसि

1.5.5.3 – (अग्ने अग्ने) (alopam)

1.5.5.3(46)– आयु॒र्दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि - alopam

आयु॒र्दा अ॒ग्ने अ॒ग्न आयु॒र्दा आयु॒र्दा अ॒ग्ने ऽस्य॑स्य॒ग्न आयु॒र्दा
आयु॒र्दा अ॒ग्ने ऽसि ।

1.5.5.4(4)– अ॒सि । वर्चः॑ । मे । - lopam

अ॒सि वर्चो॑ वर्चो॑ ऽस्य॑सि वर्चो॑ मे मे वर्चो॑ ऽस्य॑सि वर्चो॑ मे ।

28. स॒प॒त्न॒दं॒भ॒नं॑ ँ॒वर्षि॑ष्ठे अ॒धि ना॒के ॥ – 1.5.5.4
(अ॒धि ना॒के ना॒के अ॒ध्यधि॑ ना॒के)

1.5.5.4(44)– अ॒धि । ना॒के ॥

अ॒धि ना॒के ना॒के अ॒ध्यधि॑ ना॒के ।

29. अ॒भं॑ः स्था॒म्भो॑ वो भ॒क्षी॒य महः॑ स्थ॒ महो॑ वो भ॒क्षी॒य
सहः॑ स्थ॒ सहो॑ वो भ॒क्षी॒योर्जः॑ स्थो॒र्जं ँ॒वः – 1.5.6.1

30. यो॒ना॒वि॒है॒व स्ते॒तो मा॒ऽप गा॒त – 1.5.6.1

31. वि॒श्वरू॒पी॒रा मो॒र्जा वि॒शा ऽऽगौ॑प॒त्ये॒ना – 1.5.6.2

32. उप॑ त्वा॒ग्ने दि॒वेदि॒वे – 1.5.6.2

33. अ॒ग्ने त्वं॑ नो॒ अ॒न्त॒मः । 1.5.6.2 & 1.5.6.3

(अ॒ग्ने ऽग्ने) (अ॒न्त॒मो ऽन्त॑मः)

1.5.6.2(50)– अ॒ग्ने । त्वम् । नः ।

अ॒ग्ने त्वम् त्व॑ म॒ग्ने ऽग्ने त्वन्नो॑ न॒स्त्व म॒ग्ने ऽग्ने त्वन्नः॑ ।

1.5.6.3(1)– त्वम् । नः । अन्तमः ॥

त्वन्नो नस्त्वम् त्वन्नो अन्तमो ऽन्तमो नस्त्वम् त्वन्नो अन्तमः ।

[PS 11.13 No elision (alopam) for 'a' of antamaH following naH]

34. स्योना मा ऽविशतेरा मदः । 1.5.6.3

35. कृणुहि ब्रह्मणस्पते । 1.5.6.4

कृणुहि । ब्रह्मणः । = (ब्रह्मणः कृणुहि)

35. तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै – 1.5.6.4

36. एष योऽसामोपप्रयन्तः – 1.5.7.1

37. युनक्त्युपेत्याह प्रजा वै – 1.5.7.1

38. उपैत्यस्य प्रत्नामनु द्युतमित्याह – 1.5.7.1

39. पशवो वै रयिः पशून् – (रयी रयिः) - 1.5.7.2

40. ऋतव ऋतुष्वेव प्रति – 1.5.7.3

41. दम एवास्यैष उप तिष्ठते याच्चैवास्यैषोप तिष्ठते – 1.5.7.4

42. एतया ह स्म वै – 1.5.7.6

43. इत्याहैतत्त्वमसीदमहं भूयासमिति वावैतदाह त्वमग्ने
सूर्यवर्चा असीत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते ॥ – 1.5.7.6

44. असुराणां शततरुहा स्तृहन्ति – 1.5.7.6

45. ता॒दृगे॒व तदा॑यु॒र्दा अ॒ग्ने – (अलोपम्) – 1.5.7.4

1.5.7.4(21)– आ॒यु॒र्दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि ।

आ॒यु॒र्दा अ॒ग्ने अ॒ग्ने आ॒यु॒र्दा आ॒यु॒र्दा अ॒ग्ने ऽस्य॑स्य॒ग्न आ॒यु॒र्दा
आ॒यु॒र्दा अ॒ग्ने ऽसि ।

46. वर्चो॑दा अ॒ग्नेऽसि – (अलोपम्) – 1.5.7.4

1.5.7.4(32)– वर्चो॑दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि ।

वर्चो॑दा अ॒ग्ने अ॒ग्ने वर्चो॑दा वर्चो॑दा अ॒ग्ने ऽस्य॑स्य॒ग्ने
वर्चो॑दा वर्चो॑दा अ॒ग्ने ऽसि ।

47. तनू॑पा अ॒ग्नेऽसि – (अलोपम्) – 1.5.7.4

1.5.7.4(43)– तनू॑पाः । अ॒ग्ने । अ॒सि ।

तनू॑पा अ॒ग्ने अ॒ग्ने तनू॑पा स्तनू॑पा अ॒ग्ने ऽस्य॑स्य॒ग्ने तनू॑पा स्तनू॑पा
अ॒ग्ने ऽसि ।

48. ह्येषो॑ऽग्ने यन्मे॑ – (लोपम्) – 1.5.7.5

1.5.7.5(2)– हि । ए॒षः । अ॒ग्ने॑ ।

ह्येष॑ ए॒ष हि ह्येषो॑ ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ ए॒ष हि ह्येषो॑ ऽग्ने॑ ।

49. इत्या॑हाम्भो॒ ह्येता॑ महः – 1.5.8.1

50. आहो॑र्जो॒ ह्येता॑ रेवतीः – 1.5.8.1 & 1.5.8.2

51. इ॒है॒व स्ते॒तो मा॒ऽप गा॒तेत्या॒ह – 1.5.8.2

52. इ॒ष्टक॒चिद्वा अ॒न्यो॑ऽग्निः प॒शुचि॒दन्यः स॒हि॒तासि॑ वि॒श्वरू॒पीरि॑ति व
थ्सम॒भि मृ॒शत्यु॒पैवैनं॑ धत्ते – (कम्पम्) – 1.5.8.2

34th padam – अन्यः । अग्निः । पशुचित् ।

अ॒न्यो॑ ऽग्नि र॒ग्निर॒न्यो॑(१) ऽन्यो॑ ऽग्निः प॒शुचि॒त् प॒शुचि॒दग्नि र॒न्यो॑(१)
ऽन्यो॑ ऽग्निः प॒शुचि॒त् ।

53. गर्।ह॒पत्यमु॒पति॑ष्ठत आ॒ऽस्य वी॒रः - 1.5.8.3 & 1.5.8.4

54. इ॒त्याह॑ न स्त॒रीꣳ रा॒त्रिं – 1.5.8.4

55. दधा॒त्यस्क॒न्दाया॒ग्ने गृ॒हप॑ते – 1.5.8.5

56. हेम॒न्तानि॑न्धिषी॒येति॑ वावै॒तदा॑ह – 1.5.8.5

57. यस्य पु॒त्रोऽजा॑तः स्यात् तेज॒स्व्येवा॑स्य
ब्रह्म॒वर्च॑सी पु॒त्रो जा॑यते ता॒माशि॒षमा॑ शा॒से ऽमु॒ष्मै – 1.5.8.5

58. रे॒त ए॒व तथि॑सिञ्चति प्रै॒व – (प्र प्र सिञ्चति) – 1.5.9.1

59. रा॒त्रिया॑ अ॒ध्यह॑रभि प॒शून् निः–(निर् णिष् प॒शून्)– 1.5.9.3

60. इ॒ममे॒वाग्निꣳ स्त॒वानि॑ स मा॒ स्तु॒तः – 1.5.9.4

61. सो ऽमुँ॑लो॒कं ग॒त्वा पु॒नरि॒मं लो॒कम॒भ्यद्द॒ध्याय॑थ् सः – (कम्पम्)
– 1.5.9.4

15th padam – अभि॑ । अ॒द्ध्याय॑त् । सः॑ ।

अ॒भ्य॑द्ध्या॒ यद॑द्ध्यायद॒भ्या(१)॑भ्य॑द्ध्याय॒थ् स॑ सौ॑
ऽद्ध्यायद॒भ्या(१)॑भ्य॑द्ध्याय॒थ् सः॑ ।

62. सर्व॑मायुरेत्य॒भि वा॑ ए॒षः – (कम्पम्) – 1.5.9.5

10th padam – आयुः॑ । ए॒ति । अभि॑ ।

आयु॑ रे॒त्येत्यायु॑ रा॒युरेत्य॑भ्या॒(१)॑भ्ये॒ त्यायु॑ रा॒युरेत्य॑भि ।

63. तमो॑ रा॒त्रिर्यत् – (रात्री॑ रा॒त्रिः) – 1.5.9.6

64. इ॒त्याहु॑र्मनु॒ष्याये॒न्वै योऽह॑र॒ह्राह॑त्याऽथै॒नं

या॑च॒ति स॑ इ॒न्वैत॑मुपा॒र्च्छत्य॑थ॒ कः – 1.5.9.6 (Ghanam as per GS)

64.1 प॒दानि॑ – इत् । नु॑ । वै

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – इत् नु॑ नु॑ इत् इत् नु॑ वै वै नु॑ इत् इत् नु॑ वै

घन॑ वाक्यम् – इन् नु॑ न्विदिन् न्वै वै न्विदिन् न्वै ।

[Ref PS 5.13 nu+vai = nvai; lopam of v]

64.2 उ॒प । ऋ॒च्छति॑ । अथ॑ । = (उपोपा च्छत्यथा ऽथ च्छति)

1.5.9.6(28)– उ॒पा र्छ॑त्यृ॒च्छ॒ तु॒पोपा॑ र्छ॑त्यथाथ॑ च्छ॑त्यु॒पोपा॑
र्छ॑त्यथ॑ ।

65. ता॒ञ्छ॒न्दो॒भि॒र॒न्व॒वि॒न्दद् – 1.5.9.7

ता॒न् । छ॒न्दो॒भिः । = ता॒ञ्स्तान् छ॒न्दो॒भिः

छ॒न्दो॒भिः । अ॒नु । = अ॒न्व॒नु छ॒न्दो॒भिः

1.5.9.7(16)– ता॒न् । छ॒न्दो॒भिः । अ॒नु ।

ता॒न् छ॒न्दो॒भि इ॒च्छ॒न्दो॒भि॒स्ता॒(ग्) स्तान् छ॒न्दो॒भि र॒न्व॒नु छ॒न्दो॒भि॒स्ता॒(ग्)
स्तान् छ॒न्दो॒भि॒र॒नु ।

66. न तत्र जा॒म्य॒स्ती॒त्याहुः – 1.5.9.7

67. यः प॒राङ् वि॒ष्वङ् प्र॒जया॑ प॒शुभि॑रेति॒ कवा॑तिर्य॒ङ्गि॒वोप॑ ति॒ष्ठेत् नैनं॑ –
(प॒राङ् यः) – 1.5.9.7

68. पु॒न॒रा म॒दैतो॒स्तवा॒हं – 1.5.10.1

69. अ॒षाढो॑ अ॒ग्निः – (अ॒षाढो॑ अ॒षाढः॑) – 1.5.10.1

59) 1.5.10.1(50)– अ॒षाढः॑ । अ॒ग्निः । बृ॒ह॒द्वयाः॑ ।

अ॒षाढो॑ अ॒ग्निर॒ग्नि र॒षाढो॑ अ॒षाढो॑ अ॒ग्निर् बृ॒ह॒द्वया॑ बृ॒ह॒द्वया॑
अ॒ग्निर॒षाढो॑ अ॒षाढो॑ अ॒ग्निर् बृ॒ह॒द्वयाः॑ ।

70. त्वत्पितारो अग्ने – (अग्ने ऽग्ने) – 1.5.10.2

1.5.10.2(7)– त्वत्पितारः । अग्ने । देवाः ।

त्वत्पितारो अग्ने ऽग्ने त्वत्पितार स्त्वत्पितारो अग्ने देवा देवा अग्ने
त्वत्पितार स्त्वत्पितारो अग्ने देवाः ।

71. तेषां छिन्नं प्रत्येतत् = छिन्नम् । प्रति । (प्रतिच्छिन्नं) – 1.5.10.4

72. वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु परावतः । –

(अलोप अनुवाकम्) – 1.5.11.1

73. वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु – (त्रि क्रमम्) – 1.5.11.1

74. पृष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश । – 1.5.11.1

75. अपृणा जायमानः । – (जायमानो ऽपृणाः) – 1.5.11.2

1.5.11.2(29)– अपृणाः । जायमानः ॥

अपृणा जायमानो जायमानो ऽपृणा अपृणा जायमानः ।

76. अस्माकमग्ने मघवत्सु – 1.5.11.2

अस्माकम् । अग्ने । = (अग्ने अग्ने ऽस्माकम्)

[PS 12.7 - 'a' in asmAkam elides/lopam]

1.5.11.2(38)– अस्माकम् । अग्ने । मघवत्सु ।

अस्माकं मग्ने अग्ने ऽस्माकं मस्माकं मग्ने मघवत्सु मघवत्स्वग्ने
ऽस्माकं मस्माकं मग्ने मघवत्सु ।

77. अव॑ य॒ज्ञेभि॑रीमहे॒ ह॒विर्भिः॑ – (ह॒विर्भिर् ह॒विर्भिः) 1.5.11.3

78. अना॑गसो अ॒दित॑ये स्याम ॥ 1.5.11.4

(अ॒दित॑ये अ॒दित॑ये ऽना॑गसो ऽना॑गसो अ॒दित॑ये)

1.5.11.4(3)– अना॑गसः । अ॒दित॑ये । स्याम ॥

अना॑गसो अ॒दित॑ये अ॒दित॑ये ऽना॑गसो ऽना॑गसो अ॒दित॑ये स्याम
स्यामा॒दित॑ये ऽना॑गसो ऽना॑गसो अ॒दित॑ये स्याम ।

79. मरु॑तो य॒द्धवो॑ दि॒वः – 1.5.11.4

80. या वः॑ शर्म – 1.5.11.5

81. आ तू न॑ उप॒ गन्त॑न ॥ 1.5.11.4 & 1.5.11.5 (Ghanam as per GS)

81.1 पदानि॑ – आ । तु । नः ।

घन पूर्व पदानि॑ – आ तु तु आ आ तु नः नः तु आ आ तु नः ।

घन वाक्यम् – आ तु त्वा तू नो॑ न॒ स्त्वा तू नः॑ ।

82. अ॒दि॒तिर्न॑ उरु॒ष्यत्व॑दि॒तिः शर्म॑ यच्छतु ।

अ॒दि॒तिः पा॒त्व॒हसः॑ ॥ म॒हीमू॒षु मा॒तरम् – 1.5.11.5

82.1 पा॒तु । अ॒हसः॑ = (अ॒हसो॑ अ॒हस्पातु॑)

1.5.11.5(28)– अ॒दि॒तिः॑ । पा॒तु॑ । अ॒(ग्म्)ह॑सः ॥

अ॒दि॒तिः॑ पा॒तु॑ पा॒त्व॒दि॒ति॑ र॒दि॒तिः॑ पा॒त्व॒(ग्म्)ह॑सो अ॒(ग्म्)ह॑सः
स्पा॒त्व॒दि॒ति॑ र॒दि॒तिः॑ पा॒त्व॒(ग्म्)ह॑सः ।

+++++

(Ghanam as per GS)

82.2 प॒दानि॑ – म॒ही॒म् । उ॒ । सु॒ । मा॒तर॒म् ॥

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – म॒ही॒म् उ॒ उ॒ म॒ही॒म् म॒ही॒म् उ॒ सु॒ सु॒ उ॒ म॒ही॒म्
म॒ही॒म् उ॒ सु॒ ।

घन॑ वा॒क्यम् – म॒ही॒ मु॒ वु॒ म॒ही॒म् म॒ही॒ मू॒ षु॒ सू॒ म॒ही॒म् म॒ही॒ मू॒ षु॒ ।

82.3 प॒दानि॑ – उ॒ सु॒ मा॒तर॒म् ॥

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – उ॒ सु॒ सु॒ उ॒ उ॒ सु॒ मा॒तर॒म् मा॒तर॒म् सु॒ उ॒ उ॒
सु॒ मा॒तर॒म् ॥

घन॑ वा॒क्यम् – ऊ॒ षु॒ सू॒ षु॒ मा॒तर॒म् मा॒तर॒म् सू॒ षु॒ मा॒तर॒म् ॥

Section 2 - Katina Ghana panchaati

83. दे॒वा॒सु॒राः॑ सँ॒य॒त्ता॑ आ॒स॒न्ते॑ दे॒वा॒ वि॒ज॒य – 1.5.1.1

84. पू॒षा॑ऽऽर्द्ध॒नो॒त् तस्मा॑त् पौ॒ष्णाः॑ – 1.5.1.3

85. दे॒हि॒ वर्चो॑दा अ॒ग्ने॑ऽसि॒ – 1.5.5.4

86. सं प॑श्यामि प्र॒जा अ॒ह॒मि॒डप्र॑जसः – 1.5.6.1

87. स॒हि॒ता॒ऽसि॒ वि॒श्वरू॒पी॒रा मो॒र्जा – 1.5.6.2
88. अ॒य॒ज्ञो वा ए॒ष यो॒ऽसामो॒प॒प्र॒यन्तः – 1.5.7.1
89. अ॒ग्नि॒हो॒त्रं जु॒होति॒ यदे॒व किं – 1.5.9.1
90. त्व॒ष्टा रू॒पाणि॒ वि॒करो॒ति – 1.5.9.2
91. रा॒त्रिं प्रा॒ऽवि॒शन्ते॒ दे॒वा ही॒ना – 1.5.9.3
92. आ॒दि॒त्यो वा अ॒स्माल्लो॒काद॒मुं – 1.5.9.4
93. ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निमु॒पति॒ष्ठते – 1.5.9.5
94. न॒क्तमु॒पति॒ष्ठते ज्यो॒तिषै॒व – 1.5.9.6
95. आ॒हि॒ता॒ग्ने॒राशी॒ र्यद॒ग्निमु॒पति॒ष्ठते – 1.5.9.7
96. म॒म ना॒म प्र॒थमं॒ जा॒तवे॒दः – 1.5.10.1
97. वै॒श्वान॒रो न ऊ॒त्याऽऽ प्र या॒तु परा॒वतः । 1.5.11.1

=====

----- प्रथम काण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः -----

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – (याजमानकाण्डं)

Section 1 - General panchaati

1. जि॒न्वाज्य॒स्याज्य॑मसि स॒त्यस्य॑ स॒त्यम॑सि – 1.6.1.1

2. अ॒स्मै वो॒ढवे॑ जा॒तवे॑दः ॥ – 1.6.2.1

3. यन्मे॑ अ॒ग्ने अ॒स्य य॒ज्ञस्य॑ – 1.6.2.1

1.6.2.1(46)– मे॑ । अ॒ग्ने । अ॒स्य ।

मे॑ अ॒ग्ने ऽग्ने॑ मे॑ मे॑ अ॒ग्ने अ॒स्यास्या॑ग्ने॑ मे॑ मे॑ अ॒ग्ने अ॒स्य ।

4. वा॒गस्यै॒न्द्री स॑प॒त्नक्ष॑यणी वा॒चा मे॑न्द्रि॒येणा॑ ऽऽवि॑श – (कम्पम्) 1.6.2.2

1.6.2.2(47)– वाक् । अ॒सि । ऐ॒न्द्री ।

वा॒गस्य॑सि॒ वाग् वा॒गस्यै॒न्द्र्यै(१)॑न्द्र्य॑सि॒ वाग् वा॒गस्यै॒न्द्री ।

5. अ॒हं दे॒वय॒ज्यया॑ चक्षु॒ष्मान् भू॑यासम् – 1.6.2.3

(चक्षु॒ष्माञ् चक्षु॒ष्मान्)

6. सु॒रूप॑वर्षव॒र्ण ए॒हीमा॑न् भ॒द्रान् दु॒र्या॑ अ॒भ्येहि॑ मा॒मनु॑व्र॒ता

न्यु॒ शी॒र्षाणि॑ मृ॒द्वमि॑ड ए॒ह्यदि॑त ए॒हि सर॑स्व॒त्येहि॑

रन्ति॑रसि॒ रम॑तिरसि॒ सून॑र्यसि॒ जुष्टे॑ जुष्टिं॑ तेऽशी॒योप॑हूत

उप॑ह॒वं तेऽशी॒य सा मे॑ – 1.6.3.1 & 1.6.3.2

7. य॒ज्ञो दे॒वा अप्ये॑त्वस्मा॒स्विन्दः॑ – 1.6.3.2

8. अगन्म सुवः सुवरगन्म सन्दृशः – 1.6.6.1

(Ghana vaakyam given in GS)

द्वि पदम् = अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । सन्दृशः ।

पदानि – अगन्म सुवः सुवः

8.1 घन पूर्व पदानि – अगन्म सुवः सुवः अगन्म अगन्म सुवः

सुवः सुवः सुवः अगन्म अगन्म सुवः सुवः ।

घन वाक्यम् – अगन्म सुवः सुव रगन्मा गन्म सुवः सुवः ॥

[Note: When dvipadam comes some ghana paddhatis recite only 6 padams, and not 7 padams. But in the above ghanam, 7 padams given]

सुवः सुवः ॥

8.2 पदानि – सुवः अगन्म सन्दृशः ।

घन पूर्व पदानि – सुवः अगन्म अगन्म सुवः सुवः अगन्म
सन्दृशः सन्दृशः अगन्म सुवः सुवः अगन्म सन्दृशः ।

घन वाक्यम् – सुव रगन्मागन्म सुवः सुव रगन्म सन्दृशः

सन्दृशो ऽगन्म सुवः सुव रगन्म सन्दृशः ॥

9. तस्मै ते माऽऽ वृक्षि सुभूरसि – (त्रि क्रमम्) 1.6.6.1

10. समिद्धो अग्ने मे दीदिहि – 1.6.6.2

(अग्ने ऽग्ने) (मे अग्ने)

1.6.6.2(22)– अग्ने । मे । दीदिहि ।

अग्ने मे मे अग्ने ऽग्ने मे दीदिहि दीदिहि मे अग्ने ऽग्ने मे दीदिहि ।

11. सो अस्माँ अधिपतीन् – (अस्माँ अस्मान्) – 1.6.6.4

1.6.6.4(11)– सः । अस्मान् । अधिपतीन् ।

सो अस्मा(ग्म्) अस्मान् थ्स सो अस्मा(ग्म्) अधिपती नधिपती नस्मान्
थ्स सो अस्मा(ग्म्) अधिपतीन् ।

12. गोमाँ अग्नेऽविमाँ अश्वी यज्ञो नृवथ्सखा – (कम्पम्) - 1.6.6.4

1.6.6.4(22)– अश्वी । यज्ञः । नृवथ्सखा ।

अश्वी यज्ञो यज्ञो(१) ऽश्वयश्वी यज्ञो नृवथ्सखा नृवथ्सखा यज्ञो(१)
ऽश्वयश्वी यज्ञो नृवथ्सखा ।

13. गोमाँ अग्नेऽविमाँ अश्वी यज्ञो नृवथ्सखा – 1.6.6.4

(अविमाँ अविमाँ अग्ने)

PS Ref - 9.21 avimAn - n becomes (gm) before following vowel.
Same for idAvAn given next.

1.6.6.4(19)– गोमान् । अग्ने । अविमान् ।

गोमा(ग्म्) अग्ने ऽग्ने गोमान् गोमा(ग्म्) अग्ने ऽविमा(ग्म्) अविमा(ग्म्)
अग्ने गोमान् गोमा(ग्म्) अग्ने ऽविमान् ।

14. इडावाँ एषो असुर – (इडावाँ इडावान्) – 1.6.6.4

15. कस्य वाऽह देवा यज्ञम् – 1.6.7.1

16. आवनीयोऽन्तराऽग्नी पशूनां – 1.6.7.1&1.6.7.2

17. अ॒मा॒वा॒स्या॒या॒मे॒त॒द्ध्ये॒तयो॒रा॒य॒त॒नमु॒प॒स्ती॒र्यः॒ पू॒र्व॒श्चा॒ग्नि॒रप॒र॒श्चे॒त्याहु॑
म॒नु॒ष्या॑ इ॒न्वा॑ उ॒प॒स्ती॒र्णमि॒च्छ॒न्ति॒ किमु॑ दे॒वाः – 1.6.7.3

18. उ॒प॒व॒से॒त् पित॑रु॒दे॒व॒त्यः॒ स्या॒त् – (प्रचयम्) – 1.6.7.3
उ॒प॒व॒से॒त् । पित॑रु॒दे॒व॒त्यः॒ । स्या॒त् ।

19. अ॒पोऽ॒श्जा॒ति॒ तन्ने॒वा॒शि॒तं॒ ने॒व – (कम्पम्) – 1.6.7.4

1.6.7.4(19)- अ॒पः । अ॒श्जा॒ति॒ । तत् ।

अ॒पोऽ॒श्जा॒त्य॒श्जा॒त्य॒पोऽ॒(१)॒ ऽपो॑ ऽ॒श्जा॒ति॒ तत् तद॑श्जा॒त्य॒पोऽ॒(१)॒ ऽपो॑
ऽ॒श्जा॒ति॒ तत् ।

20. अ॒न॒यै॒वैनाः॒ प्र ण॑यति – 1.6.8.2 ए॒नाः । प्र । = (प्र प्रैनाः)

21. पित॑रु॒दे॒व॒त्यानि॒ स्यु॒र्यथ॑ स॒ह – (प्रचयम्) – 1.6.8.2

पित॑रु॒दे॒व॒त्यानि॒ । स्युः॒ । यत् । स॒ह ।

22. व॒र्त्रं॑ ने॒द॒न्त्य॒ति॒ वाचं॑ म॒नो॒ वावै॒ता ना॒ति॒ ने॒द॒न्ती॒ति॒ म॒न॒सा – 1.6.8.1

23. उ॒खां॑ चा॒धि श्र॑य॒त्यव॑ च॒ ह॒न्ति॒ – 1.6.9.3

24. ए॒ताभि॑रे॒वोप॑ सा॒दये॒त् – 1.6.10.3

25. अथ॑ ब्रा॒ह्म॒णोऽ॒ना॒शी॒र्के॒ण – 1.6.10.4

26. वा॒ग॒स्यै॒न्द्री॑ स॒प॒त्न॒क्ष॒य॒णी॒ वा॒चा मे॒न्द्रि॒ये॒णाऽ॒वि॒शे॒त्याहै॒न्द्री॑
वै वाक् – (कम्पम्) 1.6.10.6

1.6.10.6(18)- वाक् । असि । ऐन्द्री ।

वा॒गस्य॑सि वाग् वा॒गस्यै॑ न्द॒र्यै(१)न्द॒र्यसि॑ वाग् वा॒गस्यै॑न्द्री ।

27. य॒ज्ञो वै सू॒नृता ऽऽश्रा॒वयेत्यै॑वैनाम॒ह्वत् – 1.6.11.2

28. यजेत्यु॒दनैषी॑द्ये यजाम॒ह इत्यु॑पाऽसद॒द्वषट्का॑रेण – 1.6.11.3

29. प्रावर्ष॑यन् नभ्यस्तनयन् – (कम्पम्) - 1.6.11.4

1.6.11.4(6)- अ॒वर्ष॑यन् । अ॒भि । अ॒स्तन॑यन् ।

अ॒वर्ष॑यन् नभ्या(१)भ्य॒वर्ष॑यन् न॒वर्ष॑यन् नभ्यस्तनयन् नस्तनयन्
नभ्य॒वर्ष॑यन् न॒वर्ष॑यन् नभ्यस्तनयन् ।

30. यथापूर्व॑ कल्पन्ते कल्पन्तेऽस्मै – 1.6.11.5

31. अ॒मुं द॒भेय॑मित्याहैतया॒ वै – 1.6.11.6

32. चक्षु॑ष्मान् भूयास॒मि – (चक्षु॑ष्मा७ श्रक्षु॑ष्मान्) -1.6.11.5

33. चक्षु॑रात्मन् धत्ते – (आत्म७ श्रक्षुः) 1.6.11.5

34. इत्याहेन्द्रि॑याव्य॒वान्नादः॑ 1.6.11.6

35. इन्द्रं॑ वाँ वि॒श्वत॑स्प॒रि ह॒वामहे॑ – (अलोप अनुवाकम्) – 1.6.12.1

36. क्ष॒त्रम॒नु स॒हो यज॑त्रेन्द्र – 1.6.12.2

(सहो ऽनु) = Ghane lopam]

(सहो अन्वनु) = (Ghane alopam, applicable in jatai)

1.6.12.2(1)- क्ष॒त्रम् । अ॒नु । स॒हः ।

क्ष॒त्र म॒न्वनु॑ क्ष॒त्रम् क्ष॒त्र म॒नु स॒हः सहो॑ ऽनु॑ क्ष॒त्रम् क्ष॒त्र म॒नु स॒हः ।

1.6.12.2(2)- अ॒नु । स॒हः । य॒ज॒त्र ।

अ॒नु स॒हः सहो॑ अ॒न्वनु॑ सहो॑ य॒ज॒त्र य॒ज॒त्र सहो॑ अ॒न्वनु॑ सहो॑ य॒ज॒त्र ।

37. स॒त्रा ते वि॒श्वम॒नु वृ॒त्रह॒त्ये॑ ॥ – 1.6.12.1

[(वृ॒त्रह॒त्ये ऽनु॑ वि॒श्वं)=Ghane lopam]

[(वृ॒त्रह॒त्ये अ॒न्वनु॑) (Ghane alopam, applicable in jatai)

1.6.12.1(47)- वि॒श्वम् । अ॒नु । वृ॒त्रह॒त्ये॑ ॥

वि॒श्व म॒न्वनु॑ वि॒श्वं वि॒श्व म॒नु वृ॒त्रह॒त्ये वृ॒त्रह॒त्ये ऽनु॑ वि॒श्वं
वि॒श्व म॒नु वृ॒त्रह॒त्ये॑ ।

1.6.12.1(48)- अ॒नु । वृ॒त्रह॒त्ये॑ ॥

अ॒नु वृ॒त्रह॒त्ये वृ॒त्रह॒त्ये अ॒न्वनु॑ वृ॒त्रह॒त्ये॑ ।

38. ऋ॒षिर्ह॑ दी॒र्घश्रु॒त्तम॑ – 1.6.12.2

(Ghana vaakyam given in GS)

38.1 प॒दानि॑ – ऋ॒षिः । ह॒ । दी॒र्घश्रु॒त्तमः॑ ।

घ॒न पू॒र्व प॒दानि॑ – ऋ॒षिः ह॒ ह॒ ऋ॒षिः ऋ॒षिः ह॒ दी॒र्घश्रु॒त्तमः॑
दी॒र्घश्रु॒त्तमः॑ ह॒ ऋ॒षिः ऋ॒षिः ह॒ दी॒र्घश्रु॒त्तमः॑ ।

घ॒न वा॒क्यम् – ऋ॒षिर्ह॑ ह॒र॒षिर्ह॑ ऋ॒षिर्ह॑
दी॒र्घश्रु॒त्तमो॑ दी॒र्घश्रु॒त्तमो॑ ह॒रि॒र्ह॑ ऋ॒षिर्ह॑ दी॒र्घश्रु॒त्तमः॑ ।

39. प॒क्वमै॑रय॒ आ सूर्य॑म् – 1.6.12.3

40. गाय॑त्रिणो गाय॑त्रिणो ऽर्च॑न्त्य॒र्कम॑र्किणः – 1.6.12.2 & 1.6.12.3

41. अ॒होमु॑चे प्र भ॒रेम – (अ॒होमु॑चे ऽहोमु॑चे) – 1.6.12.3

1.6.12.3(11)– अ(ग्म्)होमु॑चै॑ । प्र । भ॒रेम ।

अ(ग्म्)होमु॑चे प्र प्रा(ग्म्)होमु॑चै॑ ऽ(ग्म्)होमु॑चे प्र भ॒रेम भ॒रेम
प्रा(ग्म्)होमु॑चै॑ ऽ(ग्म्)होमु॑चे प्र भ॒रेम ।

42. पा॒र्यादि॑न्द्रम॒हः । – (अ॒हो अ॒हः) – 1.6.12.3

1.6.12.3(34)– पा॒र्यात् । इ॒न्द्रम् । अ॒हः ॥

पा॒र्यादि॑न्द्र मि॒न्द्रम् पा॒र्यात् पा॒र्यादि॑न्द्र म॒हो अ॒ह इ॒न्द्रम् पा॒र्यात्
पा॒र्यादि॑न्द्र म॒हः ।

43. अ॒नव॑स्ते रथ॑म् – 1.6.12.6 – अ॒नवः । ते॒ । = (ते ऽन॑वो ऽन॑वः)

1.6.12.6(15)– अ॒नवः । ते॒ । रथ॑म् ।

अ॒नव॑स्ते ते॒ ऽन॑वो ऽन॑व स्ते रथ॑(ग्म्) रथ॑म् ते॒ ऽन॑वो ऽन॑वस्ते रथ॑म् ।

44. अ॒हसो॑ यत्र – (अ॒हसो॑ अ॒हसः) – 1.6.12.3 (alopam)

1.6.12.3(37)– अ(ग्म्)ह॑सः । यत्र॑ । पी॒पर॑त् ।

अ(ग्म्)ह॑सो यत्र॑ यत्रा॑(ग्म्)ह॑सो अ(ग्म्)ह॑सो यत्र॑ पी॒पर॑त् पी॒पर॑द्
यत्रा॑(ग्म्)ह॑सो अ(ग्म्)ह॑सो यत्र॑ पी॒पर॑त् ।

45. अ॒ध॒स्प॒दं त॒मीं कृ॒धि यो अ॒स्मा॒ अ॒भि॒दा॒स॒ति ॥ – 1.6.12.4

कृ॒धि । यः । = । (कृ॒धि यो य॒ स्कृ॒धि) । (अ॒स्मा॒ अ॒स्मा॒न्)

1.6.12.4(24)– कृ॒धि । यः । अ॒स्मा॒न् ।

कृ॒धि यो य॒ स्कृ॒धि कृ॒धि यो अ॒स्मा॒(ग्म्) अ॒स्मा॒न् य॒स्कृ॒धि
कृ॒धि यो अ॒स्मा॒न् ।

46. अ॒पा॒नु॒दो ज॒न॒म॒मि॒त्र॒य॒न्त॒मु॒रुं दे॒वे॒भ्यो अ॒कृ॒णो॒रु लो॒कं ॥ – 1.6.12.4

अ॒प । अ॒नु॒दः । = (अ॒पा॒नु॒दो ऽनु॒दो अ॒पा॒पा॒नु॒दः)

1.6.12.4(36)– अ॒प । अ॒नु॒दः । ज॒न॒म् ।

अ॒पा॒नु॒दो ऽनु॒दो अ॒पा॒पा॒नु॒दो ज॒न॒म् ज॒न॒ म॒नु॒दो अ॒पा॒पा॒नु॒दो ज॒न॒म् ।

47. भा॒मि॒तो ऽमि॒त्र॒स्या॒भि॒दा॒स॒तः ॥ – 1.6.12.5

अ॒मि॒त्र॒स्य । अ॒भि॒दा॒स॒तः । = (अ॒भि॒दा॒स॒दो अ॒भि॒दा॒स॒दो अ॒मि॒त्र॒स्य)

1.6.12.5(28)– अ॒मि॒त्र॒स्य । अ॒भि॒दा॒स॒तः ॥

अ॒मि॒त्र॒स्या॒भि॒दा॒स॒तो अ॒भि॒दा॒स॒तो अ॒मि॒त्र॒स्या॒मि॒त्र॒स्या॒भि॒दा॒स॒तः ।

48. अ॒व॒र्द्ध॒य॒न्न॒ह॒ये ह॒न्त॒वा उ ॥ – 1.6.12.6 - lopam

1.6.12.6(29)– अ॒ह॒ये । ह॒न्त॒वै । उ ॥

अ॒ह॒ये ह॒न्त॒वै ह॒न्त॒वा अ॒ह॒ये ऽह॒ये ह॒न्त॒वा उ वु ह॒न्त॒वा अ॒ह॒ये
ऽह॒ये ह॒न्त॒वा उ ।

49. अ॒न॒श्वा॒सो॒ ये॒ प॒व॒यो॒ऽर॒था – (लोपम्) - 1.6.12.6

45) 1.6.12.6(42)– अ॒न॒श्वा॒सः॑ । ये॑ । प॒व॒यः॑ । (GS1.6–49)

अ॒न॒श्वा॒सो॒ ये॒ ये॑ ऽन॒श्वा॒सो॒ ऽन॒श्वा॒सो॒ ये॒ प॒व॒यः॑ प॒व॒यो॒ ये॑ ऽन॒श्वा॒सो॒
ऽन॒श्वा॒सो॒ ये॒ प॒व॒यः॑ ।

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

50. सं॒ त्वा॒ सि॒ञ्चामि॑ य॒जु॒षा – 1.6.1.1

51. अ॒ग्नि॒र्मा॒ दुरि॑ष्टात् पा॒तु – 1.6.3.1

52. अ॒ग॒न्म॒ सु॒वः॒ सु॒व॒र॒ग॒न्म॒ – 1.6.6.1

53. ब॒भू॒व॒ स॒ प्र॒ज॒ज्ञे॒ स॒ वा॒वृ॒धे । - 1.6.6.4

54. वा॒ आ॒र॒ण्य॒मि॒न्द्रि॒य॒मे॒व – 1.6.7.4

55. ए॒वैनं॑ यु॒नक्ति॑ य॒ज्ञस्य॑ - 1.6.10.2

56. कुरु॑ते सँव॒त्स॒रे – 1.6.10.3

57. यो॒ वै स॒प्त॒द॒शं प्र॒जा॒प॒तिं – 1.6.11.1

58. उ॒द॒य॒नं॑ वै॒द प्र॒ति॒ष्ठि॒ते॒ना॒रि॒ष्टे॒न – 1.6.11.2

59. श्रौ॒ष॒डि॒त्यु॒पा॒वा॒स्रा॒ग्य॒जे॒त्यु॒द॒नै॒षी॒द्ये॒ य॒जा॒म॒ह – 1.6.11.3

60. अ॒ज॒न॒य॒न्॒ ये॒ य॒जा॒म॒ह॒ इति॑ – 1.6.11.4

---- प्रथम काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः –(याजमान ब्राह्मणं)

Section 1 - General panchaati

1 तामा॒ह्रिय॑माणाम॒भि मन्त्र॑येत् सु॒रूपव॑र्षव॒र्ण ए॒हीति॑ प॒शवः॑ –(कम्पम्) -

1.7.1.1

1.7.1.1(19)– ताम् । आ॒ह्रिय॑माणाम् । अ॒भि ।

ता मा॒ह्रिय॑माणा मा॒ह्रिय॑माणाम् ताम् ता मा॒ह्रिय॑माणा म॒भ्या(१)भ्या॑हि
यमा॒णाम् ताम् ता मा॒ह्रिय॑माणा म॒भि ।

2 य॒ज्ञोऽसु॑राꣳ अदु॒हत् – (असु॑राꣳ असु॒रान्) -1.7.1.1

1.7.1.1(39)– असु॒रान् । अदु॒हत् । ते ।

असु॑रा(ग्म्) अदु॒ह ददु॒ह दसु॑रा(ग्म्) असु॑रा(ग्म्) अदु॒हत् ते ते
ऽदु॒हदसु॑रा(ग्म्) असु॑रा(ग्म्) अदु॒हत् ते ।

3 सा मे स॒त्याऽऽशी॑रस्य य॒ज्ञस्य॑ – 1.7.1.2

4 स्तना॑ इडोप॒हूतेति॑ वा॒युर्व॒थ्सो यर्हि॑ हो॒तेडामु॑प॒ह्वये॑त्
तर्हि॑ यज॒मानः॑ – 1.7.1.2

5 स त्वा इडामु॑प ह्वये॒त् य इडामु॑प॒हूया॒त्मान॑ मिडायामु॑प॒ह्वये॑तेति॒
सा नः॑ प्रि॒या सु॒प्रतू॑र्तिर्म॒घोनी॑त्याहे॒डामे॒व – 1.7.1.4

6 अक्षि॑तिमेवोपैति कुर्व॒तो मे॒ मोप॑ दस॒दित्या॑ह – 1.7.1.6

7 सा न छि॒न॒त्ती(३) इति॑ छि॒न॒त्तीति॑ होवाच – 1.7.2.1

8 न छि॒न॒त्ती(३) इति॑ न छि॒न॒त्तीति॑ होवाच – 1.7.2.4

9 वाव तौ तत् पर्यवदतां या यज्ञे – 1.7.2.2

10. दक्षिणैवास्यैषाऽथो यज्ञस्यैव छिद्रमपि दधाति – 1.7.3.1 –
(अपि छिद्रम्)

11. तदन्वाहार्यस्यान्वाहार्यत्वं – 1.7.3.2

12. यज्ञेन वा इष्टी पक्वेन पूर्ती – 1.7.3.3

13. स त्वेवेष्टापूर्ती प्रजापतेः - 1.7.3.3

14. वै देवा उज्जितिमनूदजयन् – 1.7.4.2

15. तर्हि ब्रूयादेमा अगमन्नाशिषः – 1.7.4.3

16. पशूनाप्नोत्यास्य प्रजायां – 1.7.4.6

17. ध्रुवामेवाऽऽप्याययति तामाप्यायमानां – 1.7.5.1

18. लोकाननपजय्यमभ्यजयन् – (कम्पम्) - 1.7.5.4

1.7.5.4(19)– लोकान् । अनपजय्यम् । अभि ।

लोका ननपजय्य मनपजय्यम् लोकान् लोका ननपजय्य मभ्या(1)भ्य
नपजय्यम् लोकान् लोका ननपजय्य मभि ।

19. तस्मै ते मा ऽऽ वृक्षीत्याह – (त्रि क्रमम्) - 1.7.6.1

20. इत्येष वा अस्य लोकस्य प्रत्यवरोहो यदाहेदमहममुं – 1.7.6.2

21. समिद्धो अग्ने मे दीदिहि समेद्धा ते – 1.7.6.4 – lopam

1.7.6.4(9)– समेद्धा । ते । अग्ने ।

स॒मे॒द्धा ते ते स॒मे॒द्धा स॒मे॒द्धा ते अ॒ग्ने ऽग्ने ते स॒मे॒द्धा स॒मे॒द्धा ते अ॒ग्ने ।

22. य॒ज्ञ ए॒ति न नि वर्त॑ते पुनः – 1.7.6.7

23. तम॒भि नि वर्त॑ते – (कम्पम्) - 1.7.6.7

1.7.6.7(20)– अ॒भि । नि । वर्त॑ते ।

अ॒भि नि न्या॑(१)भ्य॒भि नि वर्त॑ते वर्त॑ते न्या॑(१)भ्य॒भि नि वर्त॑ते ।

24. अ॒न्तर॒मृत॒मप्सु भे॒षज॑म् – (कम्पम्) - 1.7.7.2

1.7.7.2(2)– अ॒मृत॑म् । अ॒प्सु । भे॒षज॑म् ।

अ॒मृत॑ म॒प्स्वा(१)फ॒स्वमृत॑ म॒मृत॑ म॒प्सु भे॒षज॑म् भे॒षज॑
म॒प्स्वमृत॑ म॒मृत॑ म॒प्सु भे॒षज॑म् ।

25. दे॒व स॒वि॒तः प्र सु॒व – (अलोप अनुवाकम्) – 1.7.7.1

26. प॒त॒त्री ते नो॒ऽग्नयः॑ प॒प्रयः॑ पा॒रय॑न्तु ॥ – 1.7.7.2

ते । नः॑ । अ॒ग्नयः॑ । प॒प्रयः॑ । पा॒रय॑न्तु ॥

(Ghanam given in GS)

26.1 प॒दानि॑ – ते नः॑ अ॒ग्नयः॑

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – ते नः॑ नः॑ ते ते नः॑ अ॒ग्नयः॑ अ॒ग्नयः॑ नः॑

ते ते नः॑ अ॒ग्नयः॑ ।

घन॑ वा॒क्यम्–ते नो॑ न॒स्ते ते नो॒ऽग्नयो॑ अ॒ग्नयो॑ न॒ स्ते ते
नो॒ऽग्नयः॑ ।

26.2 प॒दानि॑ – नः॑ अ॒ग्नयः॑ प॒प्रयः॑

घन पूर्व पदानि – नः अ॒ग्नयः अ॒ग्नयः नः नः अ॒ग्नयः

प॒प्रयः प॒प्रयः अ॒ग्नयः नः नः अ॒ग्नयः प॒प्रयः ।

घन वाक्यम् – नोऽ॒ग्नयो अ॒ग्नयो नो नोऽ॒ग्नयः प॒प्रयः प॒प्रयो
अ॒ग्नयो नो नोऽ॒ग्नयः प॒प्रयः ।

26.3 पदानि – अ॒ग्नयः प॒प्रयः पा॒रयन्तु

घन पूर्व पदानि – अ॒ग्नयः प॒प्रयः प॒प्रयः अ॒ग्नयः अ॒ग्नयः
प॒प्रयः पा॒रयन्तु पा॒रयन्तु प॒प्रयः अ॒ग्नयः अ॒ग्नयः प॒प्रयः पा॒रयन्तु ।

घन वाक्यम् – 1.7.7.2(63)– अ॒ग्नयः । प॒प्रयः । पा॒रयन्तु ॥

अ॒ग्नयः प॒प्रयः प॒प्रयो अ॒ग्नयो अ॒ग्नयः प॒प्रयः पा॒रयन्तु पा॒रयन्तु प॒प्रयो
अ॒ग्नयो अ॒ग्नयः प॒प्रयः पा॒रयन्तु ।

27. दे॒वस्या॒ह॒ स॒वितुः प्र॒सवे – (अलोप अनुवाकम्) - 1.7.8.1

28. उ॒त स्मा॒स्य द्र॒वतस्तु॒रण्यतः – 1.7.8.3

29. आ मा वा॒जस्य प्र॒सवः – 1.7.8.3

30. आ मा ग॒न्तां पि॒तरा मा॒तरा चाऽऽ मा सोमः – 1.7.8.3&1.7.8.4

31. स॒मध॒ध्वम॒जीजि॒पत वनस्प॒तय – 1.7.8.4

अजी॒जिप॒त । व॒नस्प॒तयः । = (व॒नस्प॒तय ऽजी॒जिप॒तो)

1.7.8.4(37)– अजी॒जिप॒त । व॒नस्प॒तयः । इन्द्र॑म् ।

अजी॒जिप॒त व॒नस्प॒तयो व॒नस्प॒तयो ऽजी॒जिप॒ता जी॒जिप॒त व॒नस्प॒तय
इन्द्र॑ मिन्द्रं व॒नस्प॒तयो ऽजी॒जिप॒ता जी॒जिप॒त व॒नस्प॒तय इन्द्र॑म् ।

32. क्ष॒त्र॒स्यो॒ल्ब॒म॒सि॒ क्ष॒त्र॒स्य॒ यो॒नि॒र॒सि॒ – (अलोप अनुवाकम्) - 1.7.9.1

33. अ॒न्ना॒य॒ त्वा॒ऽन्ना॒द्या॒य॒ त्वा॒ वा॒जा॒य॒ – 1.7.9.2

34. जा॒य॒ ए॒हि॒ सु॒वो॒ रो॒हा॒व॒ रो॒हा॒व॒ हि॒ सु॒व॒र॒हं॑
ना॒वु॒भ॒योः॒ सु॒वः॒ – 1.7.9.1 (visargam = “r” for सु॒वः)

1.7.9.1(9)– इ॒हि॒ । सु॒वः॑ । रो॒हा॒व॑ ।

इ॒हि॒ सु॒वः॑ सु॒व॒ रि॒ही॒हि॒ सु॒वो॒ रो॒हा॒व॑ रो॒हा॒व॑ सु॒व॒ रि॒ही॒हि॒ सु॒वो॒ रो॒हा॒व॑ ।

35. वा॒ज॒स्ये॒मं॒ प्र॒स॒वः॒ – 1.7.10.1

36. अ॒ग्ने॒ अ॒च्छा॒ व॒दे॒ह॒ नः॑ प्र॒ति॒ नः॑ सु॒म॒ना॒ भ॒व॒ । – lopam

1.7.10.2(6)– अ॒ग्ने॑ । अ॒च्छ॑ । व॒द॑ ।

अ॒ग्ने॒ अ॒च्छा॒ च्छा॒ग्ने॒ ऽग्ने॑ अ॒च्छा॒ व॒द॒ व॒दा॒ च्छा॒ग्ने॒ ऽग्ने॑ अ॒च्छा॒ व॒द॑ ।

36a. प्र॒ णो॑ य॒च्छ॒ भु॒व॒स्प॒ते॒ ध॒न॒दा॒ अ॒सि॒ न॒स्त्वं॑ ॥ – 1.7.10.2

प॒ते॒ । ध॒न॒दाः॑ । = (ध॒न॒दा॒ स्प॒ते॒), अ॒सि॒ । नः॑ । = (नो॑ ऽस्य॒सि॒)

1.7.10.2(20)– ध॒न॒दाः॑ । अ॒सि॒ । नः॑ ।

ध॒न॒दा॒ अ॒स्य॒सि॒ ध॒न॒दा॒ ध॒न॒दा॒ अ॒सि॒ नो॑ नो॑ ऽसि॒ ध॒न॒दा॒ ध॒न॒दा॒
अ॒सि॒ नः॑ ।

37. अ॒ग्नि॒रे॒का॒क्ष॒रे॒ण॑ – (अलोप अनुवाकम्)– 1.7.11.1

38. वि॒ष्णु॒स्त्र्य॒क्ष॒रे॒ण॑ त्री॒न् – 1.7.11.1

त्र्य॒क्ष॒रे॒ण॑ । त्री॒न् । = (त्री॒ञ् स्ती॒ञ् त्र्य॒क्ष॒रे॒ण॑)

PS 6.14 - trIn followed by t becomes “trl(gg) st”

39. चतुष्पदः प॒शूनुदजयत् – (प॒शू॒ श्रुतुष्पदः) – 1.7.11.1

40. उ॒प॒या॒म॒गृहीतोऽसि नृ॒षदं त्वा – (अलोप अनुवाकम्)– 1.7.12.1

41. स हि घृ॒णिरु॒रुर्व॒राय गा॒तुः ।

स प्र॒त्युदैद् ध॒रुणो म॒ध्वः – 1.7.12.2

42. अ॒न्वह॒ मा॒सा अ॒न्वि॒द्वना॒न्यन्वोष॑धी॒रनु

(अलोप अनुवाकम्) – 1.7.13.1

43. वाव॒शाने॑ अ॒न्वापो॑ अ॒जिहत॑ – 1.7.13.1

वाव॒शाने॑ इति॑ । अनु॑ । आपः॑ । = (आपो॑ अनु॑ वाव॒शाने॑)

अनु॑ । आपः॑ । = (अ॒न्वाप॑ आपो॑ अ॒न्वन्वापः॑)

PS 11.5 -'a' of anu does not elide (alopam) after ApO (ApaH)

1.7.13.1(14)– वाव॒शाने॑ । अनु॑ । आपः॑ ।

वाव॒शाने॑ अ॒न्वनु॑ वाव॒शाने॑ वाव॒शाने॑ अ॒न्वाप॑ आपो॑ अनु॑ वाव॒शाने॑
वाव॒शाने॑ अ॒न्वापः॑ ।

1.7.13.1(15)– अनु॑ । आपः॑ । अ॒जिहत॑ ।

अ॒न्वाप॑ आपो॑ अ॒न्वन्वापो॑ अ॒जिहता॑ जि॒हतापो॑ अ॒न्वन्वापो॑ अ॒जिहत॑ ।

44. इ॒न्द्रा॒णीमा॒सु ना॒रिषु॑ – (कम्पम्) – 1.7.13.1

1.7.13.1(39)– इ॒न्द्रा॒णीम् । आ॒सु । ना॒रिषु॑ ।

इ॒न्द्रा॒णी मा॒स्वा(१)स्वि॒न्द्रा॒णी मि॒न्द्रा॒णी मा॒सु ना॒रिषु॑ ना॒रिष्वा॑
स्वि॒न्द्रा॒णी मि॒न्द्रा॒णी मा॒सु ना॒रिषु॑ ।

45. आ ते मह इन्द्रो॒त्यु॒ग्र॒ सम॒न्यवः॑ – (कम्पम्) - 1.7.13.2

1.7.13.2(39)– ऊ॒ती । उ॒ग्र । स॒म॒न्यवः॑ ।

ऊ॒त्यु॒ग्रो॒ग्रो॒त्यू॒(१)त्यु॒ग्र॒ स॒म॒न्यवः॑ स॒म॒न्यव॑ उ॒ग्रो॒त्यू॒(१)त्यु॒ग्र॒ स॒म॒न्यवः॑ ।

46. मनो॑ वि॒ष्वद्रि॒यग् वि॒ चारी॑त् ॥

मा नो॑ म॒र्दधी॒रा भ॒रा द॒द्धि तन्नः॑ प्र दा॒शुषे॑ – 1.7.13.3

तत् । नः । प्र । = (प्र प्र णः)

47. इन्द्र॑मा ह॒विषा॑ व॒यं । उ॒भा हि ह॒स्ता व॒सुना॑ – 1.7.13.4

48. द्वेषः॑ स॒नुत॑र्युयोतु ॥ – 1.7.13.5

द्वेषः॑ । स॒नुतः॑ । = (सनुतर् द्वेषः) [PS 8.8 - sanutaH visargam = r]

49. प्रो॒ष्वस्मै॑ पु॒रोर॒थमिन्द्रा॑य शू॒षम॑र्चत ।

अ॒भीके॑ चिदु॒ लोक॑कृ॒त् स॒ङ्गे स॒मथ्सु॑ – 1.7.13.5

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

50. पा॒क॒य॒ज्ञं वा॑ अ॒न्वाहि॑ताग्नेः – 1.7.1.1

51. य॒ज॒तेऽप्य॒न्यं य॑ज॒मानं॑ – 1.7.1.2

52. मा॒त्रे व॒थ्स॒मुपा॑वसृजति – 1.7.1.3

53. का॒मये॑त प॒शुमा॑न्त् स्या॒दिति॑ प्र॒तीचीं॑ – 1.7.1.4

54. स॒श्र॒वा ह सौ॑व॒र्चन॑सः - 1.7.2.1

55. अ॒स्यै शरी॑रं गां वा॑व – 1.7.2.2

56. उ॒पा॒ह्वा॒था इति॑ हो॒वाच॑ – 1.7.2.3

57. इ॒यं वै प्र॒जाः परा॒भवन्तीः – 1.7.2.4
58. ध्रु॒वां वै रि॒च्यमा॒नां – 1.7.5.1
59. अ॒गन्म सु॒वः सु॒वर॒गन्मे॒त्याह – 1.7.6.1
60. अ॒न्तर॒मृत॒मप्सु भै॒षज॒म् – 1.7.7.2
61. अमी॒वाः ॥ ए॒ष स्य वा॒जी – 1.7.8.3
62. अ॒ग्निरे॒काक्ष॒रेण वा॒चम् – 1.7.11.1
63. अ॒न्वह मा॒सा अ॒न्विद्व॒नानि – 1.7.13.1

=====

--- प्रथम काण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ---

1.8 प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः – (राजसूयः)

Section 1 - General panchaati

1. मुञ्चे॒म-म॒ह॒सः॒ स्वाहा॒ नमः॒ – 1.8.1.1

2. मो॒ षू॒ ण॒ इन्द्र॑ पृ॒थ्सु॑ दे॒वास्तु॑ स्म ते शु॒ष्मिन्न॒वया॒ –
(त्रि क्रमम्) - 1.8.3.1

3. यच्छू॒द्रे यद॒र्य॑ ए॒नश्च॑कृ॒म – (कम्पम्) - 1.8.3.1

1.8.3.1(44)– शू॒द्रे । यत् । अ॒र्ये॑ ।

शू॒द्रे यद् यच्छू॒द्रे शू॒द्रे यद॒र्ये॑(१) ऽर्ये॑ यच्छू॒द्रे शू॒द्रे यद॒र्ये॑ ।

4. व॒स्नेव॒ वि क्री॑णावहा॒ इष॑म् – 1.8.4.1

5. दे॒हि मे॒ ददा॑मि ते॒ नि मे॒ धेहि॑ नि ते॒ - 1.8.4.1

6. पि॒तृभ्यो॑ ब॒र्हिष॑द्भ्यो॑ धा॒नाः – 1.8.5.1

7. योजा॑ न्विन्द्र ते॒ हरी॑ ॥

अक्ष॑न्नमी॒मद॑न्त॒ ह्यव॑ प्रि॒याः – 1.8.5.1

8. अस्तो॑षत॒ स्वभा॑नवो॒ विप्राः॑ – 1.8.5.1 & 1.8.5.2

9. सु॒विद॑न्ना॒पि॒त य॒मेन॒ ये – 1.8.5.2

10. मनो॑ न्वा हु॒वाम॑हे – 1.8.5.2

11. मे॒ष्या अ॒वाबं॑ रु॒द्रम॑दि॒मह्य॑व दे॒वं – 1.8.6.2

12. प॒रो मू॒जव॑तो॒ऽती॒ह्य व॑ततधन्वा – 1.8.6.2

13. धे॒नु॒र्दक्षि॑णानै॒र्ऋ॒तं च॒रुं – 1.8.9.1

14. ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं प्र॒ति निः – (निर् णिष्प्रति) - 1.8.9.2

15. क॒र्णा॒श्चा॒क॒र्णा॒श्च तण्डु॑लान् – 1.8.9.3
(तण्डु॑लान् तण्डु॒लाश्च)

16. दे॒व॒सु॒वः स्थ॒ त इ॒म॒मा॒मुष्या॑यणम् – 1.8.10.2

17. मि॒त्र ए॒वै-र॒रा॒ति-म॒ता॒री॒द॒सू॒षु॒द॒न्त॒ य॒ज्ञि॒या ऋ॒ते॒न
व्यु॒ त्रि॒तो ज॒रि॒माणं॑ न आ॒न॒ङ् – 1.8.10.2

नः । आ॒न॒ङ् । = (आ॒न॒णो॒नः)

(First letter followed by nasal becomes the nasal of its class – ‘T’ becomes N and the following naH becomes NaH(No)

1.8.10.2(65)– नः । आ॒न॒ङ् । वि॒ष्णोः॑ ।

न आ॒न॒ डा॒न॒ण् णो॒ न आ॒न॒ङ् वि॒ष्णो॒र् वि॒ष्णो॒ रा॒न॒ण् णो॒ न आ॒न॒ङ्
वि॒ष्णोः॑ ।

18. अ॒र्थे॒तः स्था॒ऽपां प॒ति॒र॒सि – (प॒ति॒ष्प॒तिः) - 1.8.11.1

19. ऊ॒र्ज ए॒ता अ॒नि॒भृ॒ष्टा अ॒प॒स्यु॒वः – 1.8.12.1

20. अ॒वि॒न्नो ज्य॒म॒सा॒वा॒मुष्या॑य॒णो॒ऽस्यां – 1.8.12.2

21. वि॒ङ् द्र॒वि॒ण॒मु॒दी॒ची॒मा॒ति॒ष्ठा॒नु॒ष्टुप् त्वा – 1.8.13.1

22. ई॒दृ॒ङ् चा॒न्या॒दृ॒ङ् चै॒ता॒दृ॒ङ् च – 1.8.13.2

23. क्ष॒त्रा॒णां क्ष॒त्र॒प॒ति॒र॒स्य॒ति दि॒व॒स्पा॒हि – 1.8.14.2

24. हि॒॒सि॒षं॑ मा॒ मां॑ मा॒ता पृ॒थि॒वी हि॒॒सी॒दि॒य॒द॒स्यायु॑-र॒स्यायु॑र्मे
धे॒ह्य॒र्ग॒स्यूर्जं॑ मे॒ धेहि॑ यु॒ङ्क्षि॒ व॒र्चो॑ऽसि॒ व॒र्चो॑ म॒यि धे॒ह्य॒ग्नये॑

- 1.8.15.1 & 1.8.15.2

25. ह॒॒सः॑ शु॒चि॒षद् व॑सु॒रन्त॑रि॒क्ष-स॒द्भो॒ता वे॒दि॒ष॒दति॑थि
दु॒रो॒ण॒सत् । नृ॒षद् व॑र॒स॒दृ॒त॒सद् व्यो॑म॒स॒द॒ब्जा गो॒जा ऋ॒त॒जा
अ॒द्रि॒जा ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ - 1.8.15.2

26. स्यो॒ना॒मा सी॒द सु॒ष॒दा॒मा - 1.8.16.1

॥ ॥
27. प॒स्त्या॒स्वा सा॒म्रा॒ज्याय॑ - 1.8.16.1

28. दि॒शोऽभ्य॑य॒ राजा॑ऽभू॒त् सु॒र॒लो॒काँ(४) सु॒म॒ङ्ग॒लाँ(४)
स॒त्य॒रा॒जा(३)न् । (क॒म्प॒म्) - 1.8.16.2

1.8.16.2(25)- अ॒भि । अ॒यम् । रा॒जा । (GS1.8-28)

अ॒भ्य॑य म॒य म॒भ्या(१)भ्य॑य(ग्म्) रा॒जा रा॒जा ऽय॑ म॒भ्या(१)भ्य॑य(ग्म्)
रा॒जा ।

29. प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मो अ॒ति॒द्रु॒तः ।-(अ॒ति॒द्रु॒तो अ॒ति॒द्रु॒तः)-1.8.21.1

[PS 11.17 - 'a' of atidrutaH does not elide]

1.8.21.1(32)- प्र॒त्यङ् । सो॒मः । अ॒ति॒द्रु॒तः ॥

प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मः सो॒मः प्र॒त्यङ् प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मो अ॒ति॒द्रु॒तो अ॒ति॒द्रु॒तः
सो॒मः प्र॒त्यङ् प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मो अ॒ति॒द्रु॒तः ।

30. कु॒विद॒ङ्ग॒ यव॑मन्तो॒ यवं॑ चि॒द्यथा॑ दा॒न्त्यनु॑पूर्व॒ वियू॑य ।

इ॒हे॒है॒षां कृ॑णुत॒ भो॒जना॑नि – 1.8.21.1

31. अ॒ग्नावि॑ष्णू॒ महि॑ तत् – (अलोप अनुवाकम्) - 1.8.22.1

32. वि॒धेम॒ नम॑सा ह॒विर्भिः॑ । (ह॒र्विभि॑र्, ह॒र्विभिः॑) - 1.8.22.2

33. बृ॒हस्प॑ते॒ अति॑ य॒दर्यो॑ अ॒र्हात् – 1.8.22.2

34. दे॒वानां॑ य॒ इन्म॑नो॒ यज॑मान॒ इय॑क्षत्य॒भीद॑यज्वनो॒ भुव॑त् ॥ – 1.8.22.4 – lopam

1.8.22.4(13)– इत् । अ॒यज्व॑नः । भु॒वत् ॥

इ॒द॒यज्व॑नो॒ ऽय॑ज्वन॒ इदि॑ द॒यज्व॑नो॒ भुव॑द् भु॒व द॑यज्वन॒ इदि॑
द॒यज्व॑नो॒ भुव॑त् ।

35. उ॒त त्य॑दा॒श्चश्चि॑यं ॥ न॒कि॒ष्टं क॑र्मणा॒ नश॑न्न प्र योषत् – 1.8.22.4

न । प्र । = (प्र प्र ण न प्र)

36. वि॒षूची॑म॒मीवा॒ या नो॒ गय॑-मा॒वि॒वेश॑ । – 1.8.22.5

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

37. अ॒र्थे॒तः स्था॑ऽपां पतिः – 1.8.11.1

38. शू॒रो वा पृ॑ट्ठ॒सु का॑सु चि॒त् । - 1.8.22.4

=====

== प्रथम काण्डे अष्टमः प्रश्नः समाप्तः ==

Alopa PrasanaH

1.1 to 1.8 (Kaandam 1, full) - is not Alopa PraSnaM

Alopa AnuvakaaH

1. उ॒भा वा॒मिन्द्रा॒ग्नी – TS 1.1.14.1 to TS 1.1.14.4
2. कृ॒णुष्व॒ पाजः॒ प्र॒सि॒ति॒न्न – TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7
3. त्वम॒ग्ने रु॒द्रो अ॒सुरो – TS 1.3.14.1 to TS 1.3.14.8
4. ई॒यु॒ष्टे ये पू॒र्व॒तराम॑पश्यन् – TS 1.4.33.1 to TS 1.4.33.1 (1 panchaati)
5. धा॒ता रा॒तिः स॒वि॒तेदं – TS 1.4.44.1 to TS 1.4.44.3
6. यस्त्वा॒ ह॒दा की॒रि॒णा – TS 1.4.46.1 to TS 1.4.46.3
7. उ॒प॒प्र॒यन्तो॑ अ॒ध्व॒रं मन्त्रं॑ – TS 1.5.5.1 to TS 1.5.5.4
8. वै॒श्वान॒रो न ऊ॒त्याऽऽ प्र या॑तु – TS 1.5.11.1 to TS 1.5.11.1
9. इन्द्रं॑ वो॒ विश्व॑तस्परि॒ ह॒वा॒म॒हे – TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6
10. दे॒व स॒वि॒तः प्र सु॒व – TS 1.7.7.1 to TS 1.7.7.2
11. दे॒व॒स्या॒ह॒ꣳ स॒वि॒तुः प्र॒स॒वे – TS 1.7.8.1 to TS 1.7.8.4
12. क्ष॒त्र॒स्यो॒ल्ब॒म॒सि क्ष॒त्र॒स्य यो॒नि॒र॒सि – TS 1.7.9.1 to TS 1.7.9.2
13. वा॒ज॒स्ये॒मं प्र॒स॒वः सु॒षु॒वे – TS 1.7.10.1 to TS 1.7.10.3
14. अ॒ग्नि॒रे॒का॒क्ष॒रेण॑ वा॒च॒मु॒द॒ज॒य॒द॒श्चि॒नौ – TS 1.7.11.1 to TS 1.7.11.2

15. उप॒याम॑गृहीतोऽसि नृ॒षदं॑ – TS 1.7.12.1 to TS 1.7.12.2

16. अ॒न्वह॑ मा॒सा – TS 1.7.13.1 to TS 1.7.13.5

17. अ॒ग्नावि॑ष्णू॒ महि॑ त॒द्वां॑ – TS 1.8.22.1 to TS 1.8.22.5

Punarukta alop Vaakyaani

आयु॑र् य॒ज्जेन॑, वा॒जश्च॑, प्रा॒णम् म॑, आ॒युरे॒व च॑ ।

प॒वस्व॑, व्र॒तपाः॑, सू॒र्ये प॑रोऽ॒ग्न आ॑दयः पुनः ।

येना॒ग्ने, ऽस्मि॑न्त् स॒धस्थे॑, च वा॒ज्यध्व॑नत्वेनैक्यतः ।

(व्यासशिक्षा) (6.4 & 6.5)

1. आयु॑र्य॒ज्जेन॑ क॒ल्पतां॑ प्रा॒णो य॒ज्जेन॑ क॒ल्पता॑-म॒पानो॑ य॒ज्जेन॑ क॒ल्पतां॑
(TS 1.7.9.1 & 9.2) & (TS 4.7.10.2)

[क॒ल्पता॑म् । अ॒पानः॑ । (Alopam)]

(कल्पतामपानो अपानः कल्पतां कल्पतामपानः)

2. वा॒जश्च॑ प्र॒सव॑श्चा॒पिज॑श्च – (TS 1.7.9.1) (TS 4.7.11.2)

[च॑ । अ॒पिजः॑ । (Alopam)] = (आपिजो अपिजश्चापिजः)

3. आ॒युर्दा॑ अ॒ग्ने ह॒विषो॑ – TS 1.3.14.4, TS 3.3.8.1

[आ॒युर्दाः॑ । अ॒ग्ने । (Alopam)] = (आयुर्दा अग्ने अग्न आयुर्दा आयुर्दा अग्ने)

4. अ॒ग्ने प॒वस्व॑ स्व॒पा अ॒स्मे वर्चः॑ – TS 1.3.14.8, TS 1.5.5.2, TS 1.6.6.2

[अ॒स्मे । वर्चः॑ । (Alopam)] = (अस्मे वर्चो वर्चो अस्मे अस्मे वर्चः)

5. त्वमग्ने॑ व्रत॑पा असि॑ देव – TS 1.1.14.4, TS 1.2.3.1, TS 6.1.4.6-
(only this part)

[त्वम् । अग्ने॑ । (Alopam)] = (त्वमग्ने॑ अग्ने॑ त्वं त्वमग्ने॑)

6. दधि॑क्राव्.ण्णो॑ अकारि॑षं जिष्णो॑रश्वस्य॑ वाजिनः॑ ॥

सुर॑भि॒नो मु॒खा क॑रत् प्र॒ण आयू॑र्षि॒ तारि॑षत् ॥

- TS 1.5.11.4, TS 7.4.19.4

9th padam अश्व॑स्य । वाजिनः॑ ॥ (Alopam)

अश्व॑स्य वाजिनो॑ वाजिनो॑ अश्व॑स्याश्वस्य॑ वाजिनः॑ ।

Punarukta lopa Vaakyaani

पुनरुक्तं यतः पञ्च पदमित्युत्तरं च वा ॥

पूर्ववद् भवति ज्ञेयं सर्वत्रापि विचक्षणैः ॥ ४२ ॥

ऋक्षु ब्राह्मण वाक्येषु हि अलं द्वित्रिपदादिकं ॥ ७० ॥

(jata maniH)

परित्वा, पुनरूर्जा ज्यं नोऽस्यराती ज्योपि च ।

सप्तते ऽपो अनुत्वग्नेत्वं गोमांश्चाथि रोचने ।

चित्रं च भवतं द्रप्सः सहस्व पुनरैक्यतः ॥ ७२ ॥

(vyasa siksha)

1. परि॑ त्वा॒ग्ने॒ पुरं॑ व॒यं वि॒प्रः॑ सह॒स्य॑ धीम॒हि ।

धृ॒ष॒द्व॒र्णं दि॒वेदि॒वे भे॒त्तारं॑ भ॒ङ्गु॒राव॑तः ॥ TS 1.5.6.4, 4.1.2.5

[त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ ।] = (त्वा॒ अ॒ग्ने॒ अ॒ग्ने॒ त्वा॒ त्वा॒ अ॒ग्नः॑) = [(lopam)]

2. पुन॒रूर्जा॑ नि॒ वर्त॑स्व पुन॒रग्न॑ इ॒षाऽऽ॒युषा॑ । पुन॒र्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥ स॒ह
र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्व॒स्नि॒या वि॒श्वत॑स्परि ॥ TS 1.5.3.3, TS 4.2.1.3, 4.2.3.3,
TS 4.2.1.4

[पुनः॑ । अ॒ग्ने॒ ।] = (पुन॑ र॒ग्ने॒ अ॒ग्ने॒ पुनः॑ पुन॑ र॒ग्ने॒) = (lopam)

3. अ॒य॒न्नो॑ अ॒ग्निर्व॑रिवः कृ॒णो॒त्वयं॑ मृ॒धः पु॒र ए॒तु प्र॑भि॒न्दन् ।
अ॒य॒ञ् श॒त्रूञ्ज॑यतु ज॒र्ह॒षाणो॒ऽयं वा॑जं ज॒यतु॑ वा॒जसा॑तौ ॥

TS 1.3.4.1 , TS 1.4.46.3 = (lopam)

अ॒ग्निः । व॑रिवः । = (अ॒ग्निर् व॑रिवो व॑रिवो ऽ॒ग्निर॑ग्निर् व॑रिवः)

4. निर्भ॑क्तः स यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः क्र॒मोऽस्य॑राती॒यतो॑ ह॒न्ता

TS 1.6.5.2, TS 4.2.1.1 = (lopam)

अ॒सि । अ॒राती॒यतः । = (अ॒स्यरा॑ती॒यतो॑ ऽराती॒यतो॑ ऽस्या॒स्यरा॑ती॒यः)

5. स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒प्त जि॒ह्वा—TS 1.5.2.4, TS 1.5.3.2, TS 4.6.5.5
(अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒मिधो॑ ऽग्ने॒ ऽग्ने स॒मिधः॑) = (lopam)

6. अ॒पो अ॒न्वचा॑रि॒षञ् र॒सेन॑ स॒मसृ॑क्ष्महि ।
प॒यस्वा॑ञ् अ॒ग्न आ॑ ऽग॒मं तं॑ मा स॒ञ् सृ॑ज॒ वर्च॑सा ॥

TS 1.4.45.3, TS 1.4.46.2

अ॒पः । अ॒नु = (अ॒पो अ॒न्वन्व॑पो ऽपो॒ अनु॑) = (lopam)

7. अ॒ग्ने त्वं॑ नो॒ अ॒न्तमः॑ । उ॒त त्रा॑ता शि॒वो भ॑व व॒रू॒त्थ्यः॑ ॥
तं त्वा॑ शोचि॒ष्ठ दी॑दिवः । सु॒म्नाय॑ नू॒नमी॑महे स॒खिभ्यः॑ ॥
व॒सु॒र॒ग्निर्व॑सु॒श्रवाः॑ । अ॒च्छा न॑क्षि द्यु॒म॒त्त॒मो र॒यिं दाः॑ ॥

TS 1.5.6.2 & 3, TS 4.4.4.8

नः । अ॒न्तमः॑ = (नो॒ अ॒न्त॒मो ऽन्त॒मो नो॒ नो॒ अ॒न्तमः॑) = (lopam)

8. गो॒मा॒ अ॒ग्ने॒ऽवि॒मा॒ अ॒श्वी॒ य॒ज्ञो॒ नृ॒व॒त्स॒खा॒ स॒द॒मि॒द॒प्र॒मृ॒ष्यः॑ । इ॒डा॒वा॒ ए॒
षो॒ अ॒सुर॒ प्र॒जा॒वा॒न् दी॒र्घो॒ र॒यिः॑ पृ॒थु॒बु॒ध्नः॑ स॒भा॒वा॒न् ॥

TS 1.6.6.4, TS 3.1.11.1

गो॒मा॒न् । अ॒ग्ने॒ । = (गो॒मा॒(ग्म्) अ॒ग्ने॒ ऽग्ने॒ गो॒मा॒न् गो॒मा॒(ग्म्) अ॒ग्ने॒) = (lopam)

9. चि॒त्रं दे॒वा॒ना॒मु॒द॒गा॒दनी॒कं॑ चक्षु॒ मि॒त्र॒स्य॑ वरु॒ण॒स्या॒ऽग्नेः॑ ।
आ॒ऽप्रा॒ द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी अ॒न्त॒रि॒क्ष॒ सूर्य॑ आ॒त्मा॒ ज॒ग॒त॒स्त॒स्थु॒षश्च॑ ॥

TS 1.4.43.1, TS 2.4.14.4

अ॒न्त॒रि॒क्ष॒म् । सूर्यः॑ । = (अ॒न्त॒रि॒क्ष॒(ग्म्) सूर्यः॑ सूर्यो॒ ऽन्त॒रि॒क्ष॒ म॒न्त॒रि॒क्ष॒(ग्म्)
सूर्यः॑ ।) = (lopam)

10. भ॒व॒तं नः॑ स॒म॒न॒सौ स॒मो॒क॒सा॒व॒रे॒प॒सौ । मा॒ य॒ज्ञ॒ हि॒ सि॒ष्टं
मा॒ य॒ज्ञ॒प॒तिं जा॒त॒वे॒द॒सौ शि॒वौ भ॒व॒त॒म॒द्य नः॑ ॥

TS 1.3.7.1 & 2, TS 4.2.5.1 & 2

अ॒द्य । नः॑ = (अ॒द्य नो॒ नो॒ ऽद्या॒द्य नः॑) = (lopam)

11. स॒ह॒मा॒न॒म॒सि स॒ह॒स्वा॒रा॒तीः स॒ह॒स्वा॒रा॒ती॒य॒तः स॒ह॒स्व॒ पृ॒त॒नाः॑

TS 1.6.1.1, 4.2.9.2

स॒ह॒स्व । अ॒रा॒ती॒य॒तः । = (स॒ह॒स्वा रा॒ती॒य॒तो ऽरा॒ती॒य॒तः स॒ह॒स्व स॒ह॒स्वा
रा॒ती॒य॒तः ।) = (lopam)

Lopam and Alopam for same word

त्रिपद प्रभृतिन्यायो लोप-अलोपेषु विद्यते ॥

तत्र स्थमन्य युक्तं चेत् पूर्वधर्मो न विद्यते ॥

आक्रम्याद्ध्वनो, भवति अग्रे, पावको ऽर्पयति, इति च ॥

विषयो ऽङ्गिर इति एव क्रम्येत्यादि च लुप्यते ॥

जटा मणि – 75

आगत्य वाज्यध्वन आक्रम्य वाजिन्पृथिवीमित्याह ॥

[None for this Kaandam]

Dvi padam

सुवः सुवः	1.6.6.1
सुवः सुवः	1.7.6.1
रोहाव रोहाव	1.7.9.1

Tri kramam

1. मा आ स्थात्	1.1.2.2
2. प्रियधा आ विसत	1.3.8.1
3. तम् । पूषा । आ अधत्त ।	1.5.1.2
4. कृत्वा आ धत्ते	1.5.4.1
5. मा आ विशत	1.5.6.3
6. उत्था आ प्र	1.5.11.1
7. मा आ वृक्षि	1.7.6.1
8. मो सु नः	1.8.3.1

=====

== घनसन्धिः – प्रथम काण्डः समाप्तः ==